

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate: Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Stari ali novi red

(Razgovor našega pariškega dopisnika z g. Ernestom Pezetom, narodnim poslancem in podpredsednikom francoske stranke dem. popularov.)

Pariz, 18. aprila.

Danes je Vaš dopisnik imel priliko sestati se s članom francoskega parlamenta Ernestom Pezetom. Pezet je podpredsednik krščansko-demokratske stranke popularov, katere predsednik je trenutni pokojniški minister g. Champetier de Ribes. Pezet je tudi član mednarodnega tajništva krščansko-demokratskih strank Evrope. Veliko pozornost je vzbudil njegov govor tekom zadnje novembrske debate o francoski zunanji politiki. Takrat je s svojimi izjavami potegnil za seboj ves francoski parlament. Razgovor se je seveda sukal o avstrijsko-nemškem carinskem dogovoru. Evo vsebino razgovora.

Vsaka doba mednarodne politike nosi v sebi svoje pravne in filozofske komponente. Ni nujno, da bi vam razlagal principe, po katerih je Francija izklesala zmago, izraženo v mirovnih pogodbah. Ti principi na obeh straneh Rena nimajo iste vrednosti. Vendar to spada v območje višjega sistema političnega ravnotežja.

Mirovne pogodbe so ustvarile stanje, ki je popolnoma v skladu takratnih možnosti. V skladu s principi mednarodnega prava in mednarodne filozofije se je v Srednji Evropi ustvaril nov red držav, ki naj odgovarjajo potrebam prizadetih narodnosti. V mejah možnosti se je to ustvarilo. Velika zahteva srednjeevropskih narodov po svobodi je bila izpolnjena. Ker so posamezni narodi hoteli živeti neodvisno, je v smislu principov, ki so tvorili ideologijo takratne mednarodne politike, bilo ugodeno njih zahtevi. Toda s tem da je bilo ugodeno njihovu hotenju po življenju, ni bila še zagotovljena možnost življenja. Vsaka novonastala meja je obenem pomenila razvoj novonastajajoče narodne industrije, ki se je po obstoječih zakonih vrgla v borbo za obstoj. Velika napaka povojne politike je bila, da se namesto Avstro-Ogrske ni postavila in ustanovila nova formacija v Srednji Evropi.

Vem, da se je pred leti ustanovila Mala Antanta predvsem tudi v tem smislu. Ko sem bil pred leti ravnatelj tiskovnega oddelka francoskega zunanjega ministrstva, nisem nikdar opustil prilike, da ne bi predstavnikom Male Antante polagal na srce, da je dolžnost Male antante predvsem v tem, da popravi to napako mirovnih pogodb in ustanovi v Srednji Evropi formacijo, ki se naj imenuje podonavska konfederacija ali slično.

Avstrijsko-nemški dogovor izvirja iz dejstva te anarhije. Mene in moje prijatelje avstrijsko-nemški dogovor nikakor ni presenčil. Nemčija je nenadoma sklenila v Srednji Evropi storiti to, kar so avtorji mirovnih pogodb pozabili ustvariti takrat, ko poleg političnega Društva narodov niso ustvarili gospodarskega Društva narodov.

Nemčija je pri tem pokazala čudovite diplomatske tehnične lastnosti. Tudi v Parizu se je komaj pred pičlimi dvema meseci pogajala z nami za sklenitev dolgoročnih kreditov. V teh razgovorih gospodarskega značaja je nenadoma uvedla vprašanje revizije svojih vzhodnih meja. Seveda nikdo ni hotel verjeti, da je to vprašanje v nujni zvezi z gospodarskim dvigom Nemčije. Tako je Nemčija prav lahko nenadoma začela trobentati, da je izvedba evropske federacije, t. j. evropske unije nemogoča, ker Francija ne mara sprejeti naših zahtev po reviziji pogodb. Tako se je zgodilo, da se je Nemčija napram nam čudovito razbremenila (debloquer), udarila v drugo smer in v Srednji Evropi hotela uzurpirati Briandov načrt evropske unije. Preostaja tako navidez Franciji in njenim zaveznicam edino sredstvo gospodarske ali celo vojaške protiborbe. Toda hitro je hvala Bogu bilo možno ugotoviti, da so se nemški diplomati zmotili v presoji političnega trenutka. Če so Nemci hoteli izvesti udar, izvirajoč iz protifrancoskega duha, zakaj niso Anshlusa izvedli tekom poruske krize in v dobi, ki je njej sledila. Takrat je bil v Franciji na vladi levičarski kartel in v Angliji MacDonald.

Obratno, v tem trenutku morem zagotoviti, da so nemški diplomati svojo najmočnejšo karto sami zažgali. Položaj v Srednji Evropi je nevdržljiv, to je nemška intervencija dokazala. Gospodarska stiska Rumunije, Jugoslavije, Ogrske in Avstrije je ugotovila, da simbolizem političnih zvez ne more nadomestiti zaskanitosti življenjskih potreb. Po večeršnjih dveh sestankih v predsedništvu vlade je razvidno, da bo Francija na nemško inicijativno odgovorila »par un projet d'entente européenne — z načrtom evropskega obsega.« Ponovno poudarjam nujnost rešitve gospodarskih vprašanj obenem s političnimi. Obstoj Evrope to zahteva. V Evropi je treba ustanoviti isto, kar je bil v preteklem stoletju v svetu britski imperij. Evropa je treba preustvariti v »commonwealth europeen — zvezo evropskih dominijonov«. Zato je potrebno, da se našemu zunanjemu ministrstvu, t. j. g. Briand dodeli državno podtajništvo = sous-secrétariat d'état, ki bo vodil vso gospodarsko aktivnost zunanje politike v tej smeri. Ravno sedaj-le opoldan imam sestanek z g. Briandom in zvezi z ustanovitvijo podtajništva. Cilj te aktivnosti mora biti ustanovitev evropske carinske zveze, evropske denarne zveze = union monétaire. Sem pristaž naziranja, da je v ta evropski commonwealth potreba pritegniti še Rusijo. Če Rusijo izločujemo iz evropskih rešitev, jo silimo s tem sami v protievropske formacije. Seveda je kot protimnenje mogoče navedeti, da so dominiji kot Kanada, Južna Afrika, postali nevarni Angliji, ko so se sami industrializirali. Mislim, da v Evropi ta nevarnost ne obstoja, ker so posamezni deli

Francija na delu

Poljska gradi železnico, ki bo ščitila njene zapadne meje — Milijardno posojilo francoskih bank — Vznemirjenje v Berlinu

Varšava, 22. aprila. d. Varšavski listi poročajo, da so pogajanja med Poljsko in skupino francoskih bank za gradbo velike prekopolske železnice iz Katovic v Gdinjo uspešno končana. Francoska skupina nudi eno milijardo frankov za gradbeno dela po nalašč v to svrhu ustanovljeni francosko-poljski družbi, ki bo popolnoma neodvisna od poljskih državnih železnic. Politični krogi zatrjujejo, da bo pogodba v najkrajšem času predložena državnemu zboru v končno odobritev nakar se bodo gradbeno dela takoj začela.

Pariz, 22. aprila. fr. Vaš dopisnik je v položaju poslati vam nekaj natančnejših podatkov o pogajanjih, ki so se vršila med Poljsko in nekaterimi francoskimi kapitalisti glede projektirane železnice Slezija—Baltičsko morje. Družba, ki se je šele pred par dnevi ustanovila in ki naj izpelje ponosni železniški načrt, se imenuje »Compagnie Franco-Polonaise de Chemins de Fer« (francosko-poljska železniška družba). Kapital tega podjetja, ki ima brez dvoma velikansko mednarodnopolitično važnost, znaša 15 milijonov frankov (33 milijonov dinarjev). Namen te družbe, v kolikor je izražen v pravilih, je izgraditev direktne železniške zveze med poljsko Slezijo (Katovice) in med novim poljskim pristaniščem Gdinjem. Imenovana družba je dobila že vse potrebne koncesije za eksploatacijo te linije od strani poljske vlade. Važnost te zveze pade naravnost v oči. Največja industrijska pokrajina na Poljskem ni imela do sedaj direktne zveze z morjem in z edinim poljskim pristaniščem, tako da je bila prisiljena uvažati in izvažati blago pridelano v industrijskem revirju ali tja namenjeno preko Danziga, s katerim postaja sožitje vsak dan bolj težavno. Nekateri poljski neprijatelji kritiki bi radi to železnico spravili v zvezo z vojaško-strateškimi nameni poljske proti Nemčiji. Spričo emi-

nentne gospodarske in politične važnosti te zveze se zdi neumno poudarjati še strateško važnost, ki je vsaj v tem slučaju čisto slučajna in nehotena.

V zgoraj imenovani družbi prevladuje močni koncern Schneider-Creusot, ki je v Franciji igral približno isto vlogo, kot jo je igral v Nemčiji Krupp. Schneider si je po vojni znal pridobiti tudi znamenite škodove tovarne na Češkoslovaškem ter vrši nekak monopol v pogledu izdelave strojev in municije. Poleg Schneiderja najdemo v novoustanovljeni železniški družbi še sledeče bančne zavode, ki so istotako v denarnih odnošajih s Schneiderjem: 1. Banque des Pays du Nord, ki je skoroda do cela v rokah Schneiderja. 2. Banque de l'Union Parisienne, ki je 1920 s Schneiderjem ustanovila slovečo evropsko industrijsko in finančno zvezo. 3. Union Européenne. 4. Jeklarne v Huta-Bankova. 5. Banka Franco-Polonaise. 6. Societe Centrale pour l'Industrie Electrique, ki je belgijskega izvora, naposled še nekaj privatnih bank, katere kontrolira Schneider. Poljska vlada je dosedaj pod svojo lastno režijo izgradila nekatere kratke proge tega načrta, ki pa bo sedaj, ko ga je vzela v roke tako močna finančna družba, ki bo razpolagala s posojilom od ene milijarde frankov, v hitrem tempu nadaljevala in dovršila. Pogajanja za posojilo so trajala mesece in mesece in šele ko je Nemčija pokazala svoje pravo lice s carinsko pogodbo z Avstrijo, so se Francozom odprle oči za veliko nevarnost, katero je treba preprečiti. Zato so rajši pristali na žrtve ter dovolili milijardno posojilo za železnico, ki bo v bodočnosti bolj branila nedotakljivost poljskih meja in takimenovanega poljskega koridorja, kakor pa napisana pogodba. Ravno iz tega stališča se mora dati priznanje francoski dalekovidnosti, ki je pripomogla Poljski do zelo važne gospodarske zveze ter obenem tudi konsolidirala mir na evropskem vzhodu.

Berlin, 22. aprila. d. »Börsezeitung« poroča, da je posojilo za zgraditev železnice, ki bo vezala industrijske centre v Poljski z novim pristaniščem v Gdinjo, dovršeno. Iz nacionalističnih vrst se že slišijo protesti proti temu posojilu, ki da je baje zaslužilo Poljsko in ima namen potegniti ob poljsko-nemški meji močno vojaško linijo ter ovekovečiti krivične meje versajškega mira. Celo socialistični listi, kakor »Vorwärts« se zaletavajo v to pogodbo, ki ni nič drugega, kakor ofenziva francoskega kapitala ne samo proti upravičenim zahtevam Nemčije, ampak tudi proti sovjetski Rusiji.

Francosko posojilo tudi Češkoslovaški

Praga, 22. aprila. kk. Da konvertira 8% fultne posojilo potom novega inozemskega kredita, je sklenila češkoslovaška finančna uprava z neko francosko finančno skupino predpogodbo za sklenitev posojila 45 do 50 milijonov dolarjev. Dasi se more koverzija 8% fultnega posojila izvršiti šele poleti 1932, je porabila finančna uprava ugodni položaj na inozemskem denarnem trgu. Od mnogih ponudb, ki so bile stavljenе finančnemu ministru v zadnjem času, se je finančna uprava odločila za ponudbo neke francoske skupine, ki se na obeh straneh radi ugodnih pogojev smatra za politični prestižni kredit. Anglo-češkoslovaška banka je posredovala pri Union Parisienne v Parizu, ki je v zvezah s Schneider-Creusotom, Živnostenska banka v Pragi pa pri banki Lazare freres, in tako sta se ti dve pariški banki obvezali, dati češkoslovaški vladi na razpolago za 25 let predit 45 do 50 milijonov dolarjev, ki se bo obrestoval po 5½% in bo znašal emisijski kurz 95. Ta pariška kreditna ponudba pomeni tudi brez ozira na francoske namene, odvrniti Češkoslovaško od nemško-avstrijske carinske unije, velik prestiž za Češkoslovaško, ker se dosedaj francoski kapital še nikomur v Srednji Evropi ni ponudil tako ugodno.

Radikalni kurz v Romuniji

Na mesto velikih županov pridejo upokojeni oficirji - Titulescu proti vladi

Bukarešta, 22. apr. AA. Predsednik vlade je izdal naredbo, ki prepoveduje duhovnikom, da bi agitirali v cerkvah in zapirali ljudi pri političnih demonstracijah. Ta naredba je naperjena proti agitaciji skrajne desnice.

Bukarešta, 22. apr. AA. Rador poroča: Finančni minister je izdal energično naredbo o racionaliziranju dela v raznih oddelkih ministrstva. Obenem je izdal ukrepe, ki bodo omogočili, da se bo z manjšim osebjem dosegel maksimalen rezultat. Razen tega je ukinitel več oddelkov in reducirati odvisno uradništvo. Posameznim ministrstvom je strogo prepovedano delati kakršnekoli izdatke brez prejšnje odobritve finančnega ministrstva. Razen tega je vlada izdala naredbo, da morajo ministrstva na vsako vlogo odgovoriti najkasneje v treh dneh.

Bukarešta, 22. aprila. 2. Kot se čuje, je vlada pooblastila bivšega poljedelskega ministra Madgeara, da zaslupa Rumunijo na svetovni agrarni konferenci, ki se vrši 18. maja v Londonu.

Bukarešta, 22. aprila. 2. Vслед spremembe vlade je 79 velikih županov dalo svojo demisijo, a 7 oblastnih ravnateljev je stavilo vladi svoja mesta na razpolago. Vlada bo verjetno spreminila veliko število prefektov, a na prazna mesta bo postavila upokojene častnike. Dr. Lupu je izjavil časnikiarjem, da bo novo stranko v parlamentu podpiral. Jorgina stranka je dobila 4 mandata.

Bukarešta, 22. aprila. 2. Kakor izgleda, hoče Jorgina vlada delati brez parlamenta. Izredno zasedanje parlamenta še vedno ni sklicano. Govori se, da bo kralj Karol sklical parlament za 10. maj, ker se bo takrat slavila tudi 50-letnica rumunske kraljevine. Državni praznik 10. maja bo proslavljen zelo svečano. Ker bo v teku tega leta 100-letnica osnovanja rumunskega polka, se bodo vršile tudi velike vojaške svečanosti.

Atene, 22. apr. kk. Novi romunski ministriški predsednik Jorga je poslal Venizelosu zelo tople brzojavke, v kateri mu naznanja svoj nastop vlade in izreka svoje prepričanje, da obe državi, zvezani po zgodovini, lahko najtesneje sodelujeta na gospodarskem polju in da si morata Rumunija ter Grčija podati roke, da obe državi pripomoreta k napredku civilizacije.

Evrope v svojih kulturnih, socialnih in gospodarskih oblikah tako različni, da nikakor ne bodo mogli pravičnega obtoka v tem evropskem »circuit« formirani. S tem bi Francija narodom, ki jim je z njihovo pomočjo izpolnila hotenje po življenju, omogočila tudi možnost življenja.

Francija nikdar ni smatrala miru iz l. 1919. za mrtvo točko, temveč je zmiraj poudarjala, da hoče iz tega miru ustvariti »la pax vivante — živi mir«. Teh besedi se niso strašili izreči predstavniki nacionalistične Francije, n. pr. Poincaré, Clemenceau.

Nemška inicijativa nima na sebi nič tragičnega.

Bukarešta, 22. apr. kk. Na današnji seji ministrskega sveta se je kot prva odredba varčevanja sklenilo, da se odpokličejo vsi romunski tiskovni atašeji v inozemstvu. Razen tega je ministriški svet imenoval odbor, ki bo predlagal, da se opustijo vsi nepotrebni uradi. Vlada dosedaj še ni začela političnega udejstvovanja, tako da opozicija še ne more določiti svojega stališča. Jorga je predložil danes kralju v odobritev listo novih komitatskih prefektov. O usodi parlamenta še ni nič znanega. Jorga namerava sklicati parlament, da mu predstavi vlado, dočim sta Argesioianu in Manojlescu za takojšnji razpust in nove volitve.

»Adaverule« objavlja izjavo Titulescu, ki naglašja, da je hotel sestaviti vlado narodnega sodelovanja ali koalicije z velikimi strankami, nikakor pa ne koalijske vlade samo iz malih strank. Izjavil je: »S tem ne bi mogel doma izvesti nič resnega, pa tudi nasproti inozemstvu bi ne pridobil Romuniji nobene koristi. V zadnjem trenutku sem nastopil za vlado strokovnjakov kot prehodno vlado, da bi pridobil čas za sestavo koalijske vlade. Nikakor pa ne moremo odobravati vlade v obliki, kakor je bila sestavljena sedaj.

Poraz laburistične vlade

London, 22. apr. kk. V zgornji zbornici so se začela danes v odboru posvetovanja o vladnem kmetijskem zakonu. Že pri prvem členu zakona je naletela vlada na hud odpor. Lord Astor in lord Lothian sta zahtevala, da se razširi delovanje v tem členu predvidene poljedelske korporacije, katere naloga bi imela biti ta, da na kakem posestvu dela poskuse z veleobratom. Lord Bambergy pa se je izrekel proti takim poskusom sploh in ker je bil predlog lorda Astorja in lorda Lothiana odklonjen s 121 proti 21 glasovom, se smatra predlog lorda Bambergyja kot sprejet in tako je bil ta člen brez glasovanja črtan. Vlada je ostala v manjšini za 100 glasov. Dalje je lord Bambergy predlagal tudi odklonitev čl. 2. Ta člen pooblašča kmetijskega ministra, da sme nakupiti zemljo za demonstracijske farme. Ker se je zgornja zbornica postavila na stališče, da bi se take demonstracijske farme ne mogle rentirati, je bil tudi čl. 2 odklonjen s 112 proti 20 glasovom.

nega. Samo v bodoče naj od nas ne zahtevajo, da naj imamo mi v njih več zaupanja nego ga imajo oni sami vase.

Ob koncu razgovora sva z g. poslancem govorila o položaju katoličanov v Jugoslaviji. Zanimal se je za položaj naših krščanskih delavskih organizacij, izrazil svoje veliko občudovanje za delo, ki ga je v Jugoslaviji izvedel dr. A. Korošec. Izrazil je svoje prepričanje, ki ga ima o bodočem delu jugoslovanskih katoličanov na polju mednarodnega sodelovanja. Nato sva se poslovila, potem ko sem se mu iskreno zahvalil za prijaznost enournega razgovora.

Ruda Jurčec.

Novi romunski ministriški predsednik profesor Nikolaj Jorga

Evharistični pokret v Jugoslaviji

Zagreb, 22. apr. 2. Velik evharistični pokret, ki se je med Hrvati razširil po kongresu iz preteklega leta, se je razširil na celo državo. Ravno tako je zavzel po vseh krajih sveta v zadnjih 50 letih velik obseg in je sedaj eden najbolj veličastvenih pojavov, ki jih je katoliška cerkev zamislila. Radi ogromne važnosti evharističnega kongresa se je že od začetka mislilo na to, da se z njegovo pomočjo pospeši katoliško življenje. Leta 1931 se bodo vršili evharistični kongresi v dubrovniški škofiji v dekanatu konovskem, v hvarski škofiji na Visu, v škofiji škofiji v Letnici, v mostarski škofiji na Humcu, v zagrebski in križevski škofiji v Križevcu, v senjski škofiji na Trsatu ter za Bačko v Subotici. Za ta dan je tudi subotički ordinariat pozval duhovnike, da se organizirajo za redne dekanjske sestanke.

Sprejem pri nunciju

Belgrad, 22. apr. 2. Danes so bili na kosilu pri apostolskem nunciju magru Pellegrinettiju belgrajski nadškof Rodić ter njegov gost opat in zagrebski kanonik Knežić, varadžinski kanonik Prošenik in župnik Sv. Petra v Zagrebu dr. Josip Lončarić.

Kürten obsojen na smrt

Düsseldorf, 22. apr. 2. Kürtenov proces je končan in ob treh popoldne se je sodišče podalo na posvetovanje. Ob 4.10 je bila razglášena razsodba. Kürtena se je spoznalo krivega za devet slučajev umora, dva slučaja posilstva in za sedem slučajev poskušene umora. Obsojen je bil devetkrat na smrt, a radi ostalih zločinov na 15 let ječe. Razprava je s tem končana in z nobene strani ni vložena pritožba. Obe strani imajo tridnevno pravico pritožbe. Vendar se čuje, da se pritožba sploh ne bo vložila.

Evropa bo postala zopet oborožen tabor

London, 21. aprila. Tukajšnji politični krogi se glede mednarodnega položaja tako zelo pesimistični kakor že davno niso bili. Vzrok je v tem, da je upanje, da bi se Francija in Italija z ozirom na svojo brodomno politiko sporazumeli, padlo naulodane na ničlo.

Stalni franc. strokovnjak v tej zadevi, g. Massigli, je sicer dospel v London, da stavi v imenu francoske vlade predlog, ki naj bi omogočil solidaren priključek Francije in Italije k londonskemu brodomnemu sporazumu med Anglijo, Ameriko in Japonsko iz leta 1930. Toda francoski predlog, takšno je tu splošno mnenje, po vsej priliki ni tak, da bi se mogel smatrati kot edino pravilna rešitev položaja, četudi bi ga Italija sprejela.

Stvar je v tem, poudarja angleško javno mnenje, da bi kakšen šepav kompromis zgolj tehnične narave med Francijo in Italijo ničesar ne doprinesel k glavnemu cilju, ki ga ima londonski brodomni sporazum: k ustvarjenju atmosfere prijateljskega zaupanja med velesilami sveta, ki bi olajšala rešitev ostalih problemov in sporov, pa tako privedla do omejitve oboroževanja tudi na kopnem.

Washingtonski sporazum iz leta 1929, nagašajo tukaj, je spravljal s sveta ameriško-japonsko neprijateljstvo, londonski iz leta 1930 je likvidiral napetost med Ameriko in Anglijo, rimski, ki je bil sklenjen med francoskimi in italijanskimi delegati 1. marca 1931, pa naj bi odstranil napetost med političnima smernicama Francije in Italije. To upanje pa se ni izpolnilo, ker Francija sedaj nekatere bistvene točke sporazuma tolmači popolnoma drugače nego je to mišljeno po londonskem in rimskem paktu.

Ker se ta različnost mišljenja po vsej priliki ne bo dala izravnati, bo rimski sporazum padel v vodo, londonski pa se bo moral bistveno zpremeniti z ozirom na to, da bosta Francija in

Italija nadaljevali svoje pomorsko oboroževanje brez ozira druga na drugo in brez ozira na ostale vesile.

Neposredna posledica tega pa ne more biti druga nego ta, da splošna svetovna razorožitvena konferenca leta 1932 ne bo imela nobenega rezultata. To bojazen potrjuje tudi pisanje nekaterih francoskih listov, ki predlagajo, naj bi se svetovna razorožitvena konferenca sploh odgodi.

Nekateri angleški listi se spričo tega zaganjajo v Francijo, kakor da bi bila ona kriva tega položaja, ker da naenkrat noče podpisati sporazuma, na katerega je 1. marca v Rimu pristala. Tako n. pr. piše »News Chronicle«, da ta nepričakovana gesta Francije ne ogroža samo uspeha svetovne konference za razorožitev, ampak ustvarja zopet popolno nesigurnost v Evropi, katero dovaja do obupa. »Če pa bo Francija onemogočila redukcijo oboroženja Evrope, nikakor ne bo mogla preprečiti, da se ne bi zopet oborožila Nemčija, in tako bo ves dobiček te politike v tem, da bo Evropa postala zopet oborožen tabor.«

Res, da se je mednarodni položaj zaradi nesporazuma med Francijo in Italijo zelo poslabšal, popolnoma napačno pa je mnenje, da je tega kriva Francija. Nesigurnost in napetost političnega položaja je ustvarila edino italijanska politika. O tem izvaja znani publicist Harmel v »Peuple«² čisto jasno sledeče:

Francija je podpisala v principu rimski sporazum, ker je predpostavljala, da bo Italija linijo svoje mednarodne politike izpremenila tako, kakor to zahteva duh brodomnega sporazuma. Tega pa fašistični režim ni storil. Ta režim je nadel pacifistično in panevropsko obleko, da od Francije doseže, da ustavi svoje brodogradnje; ko je to dosegel, je takoj zopet pokazal svojo pravo antipacifistično in antievropsko podobo. »Tribuna«² od 5. aprila je ozna-

čila pacifistično politiko ko himero, češ, da se mir more le izsiliti, če je človek oborožen brez vsake naivnosti in hinavstva; to da je fašistično pojmovanje evropskega problema. Obenem je Italija dajala Nemčiji in Avstriji pogum, da sta zamislili carinsko unijo. Moralna in materialna podpora nemških nacionalnih socialistov in avstrijskih heimwehrcev se nadaljuje. Španski tisk je odkril tajno pogodbo med Primo de Riverom in Italijo, naperjeno proti Franciji, a Albanec dr. Klissura je v »Ouvree«² odkril politiko fašizma v Albaniji in na Balkanu.

Spriču tega je razumljivo, poudarja Franciji prijazni tisk, da Francija ne more definitivno pristati na sporazum s partnerjem, ki bi hotel uživati vse ugodnosti takega sporazuma, nikakor pa ni voljan svojo politiko prilagoditi skupnemu interesu Evrope in njeni resnični pacifikaciji, katerega se da doseči edino po lojalnem in tesnem sodelovanju in v duhu popolnega zaupanja.

Pariz, 21. aprila. AA. Davi je odpotoval v London z novimi navodili francoski strokovnjak v razorožitvenem vprašanju Massigli. Včeraj so se vršila med ministrskimi predsedniki Lavalom, zun. ministrom Briandom in mornariškim ministrom Dumontom dolgotrajna posvetovanja, nakar je ministrski svet pozno popoldne odobril francoske razorožitvene predloge. Podrobnosti navodil niso znane. Nekateri menijo, da Francija predlaga, naj se gradnja novih vojnihi ladij odgodi do leta 1934. »Le Matin«² pravi, da je Francija pripravljena na neke koncesije, da pa ne more priznati angleško-italijanske interpretacije določb pomorskega sporazuma. List končno poudarja, da se bodo pogajanja razbila, ako bosta Anglija in Italija vztrajali na svojem stališču. »Le Journal«² in »Ouvree«² poudarjata, da Francija ne bo kriva, ako bodo njeni novi predlogi pospešili krizo.

Smrt koroškega narodnega bojovníka

Seapeter na Vašinjah, 19. aprila. Na mizi leži pošta. Med njo čepajo »Slovenec«² in »Doma«². Naslovljenec, pref. g. župnika Franca Rosemana, ki je pastiral v tej župniji 30 let, pa ni več med živimi. Nad župnijo in celo predvno Podjuno, ki leži kakor velika pisana preproga pod našimi nogami in ki jo je rajni tako ljubil, si je toplo jasno solnce, ki ga je bil polu ves značilni in vse življenje blagopokojnega. Tam pod gradom stoji prekrasna, stolnici podobna od rajnega tukajšnjega župnika Zentricha l. 1889. na novo pozidana cerkev s svojim vitkim, znamenja strelce iz predpobesilne dobe še sedaj na sebi nosečim stolpom. Pod stolpom pa zeva globok grob, falcatoj svojega stanovca. Narod joče in moli zanj. Zbor 21 duhovnikov, med njimi ml. prešta gg. A. Benetek in A. Truppe ter krajevni g. dekan A. Milleta intonira »De profundis«, nakar domači mešani cerkveni pevski zbor zapoje žalostno »Vigred se povrne«. Ob odprtem grobu se je v vznesenih besedah poslovil ml. proš Benetek ter proš osirotole mater, naj sprejme solzice vseh udeležencev. Po končanih obredih zapoje pevec »Bogor mu, ki se spoti«² in »Nad zvezdami«, nakar pref. g. dekan A. Milleta izreče v nemščini tepe besede zahvale vsem posameznim skupinam pogrebov kakor sorodnikom, učnemu osebju s solsko mladino, požarni brambli, občini, fari in duhovščini. Sedemimpedeslet let prej, dne 12. vinokota 1873 pa je bil rajni rojen v Kostanjevici na Dolenjskem kot sin že pred 35 leti umrlega finančnega uradnika. Rajni je ljubil naravo in se spoznal zlasti na zdravilne rastline. Živel je z njo kakor brat s sestro. Kakor ajene ptice tako je bil tudi on zalu vedno veselega in vedrega lica. Rad je pel in očil peti. Bil je virtuoz posebeu na glasovirju. Živel in oblačil se je skromno kakor sam Frančišek Asiški. Veliko je storil tudi za razširjenje dobrega časopisja in Družbe sv. Mohorja. Mnogo se je bavil z narodnim in svetovnim slovom. Prebral je n. pr. vsega Shakespearea in druge klasike obče literature. Zanimal se je za socialna vprašanja in imel v tem oziru čustovite nazore. Ideal so mu bili prvi kristjani. Njih ljubezen, pravičnost in komunalno življenje mu je bilo vzor tudi za sedanje čase. Državo je v gotovih rečeh sploh negiral. Srce mu je bilo obojako pobožno. Sumne družbe ni ljubil. Znal pa je ljubiti in se boriti za svoj narod, ki ga je videl v svojih naravnih pravicah v javnem življenju prikrajšanega. Zanj je nastopil zlasti pri raznih prireditvah in mnogih volitvah, ki so se i tu vršile v zadnjih 30 letih. Ni klonil tudi ne v najtežjih časih pred-, med- in popobesilnih. Pretrpel je zalu vse, izprozanje, obstrlečevanje in beg v duhu prave krščanske ljubezni. Sele, ko je sila l. 1919. bila najvišja, ko so letele granate in puškini izstrelki proti vasi, cerkvi in župnišču, da proti njegovi lastni osebi, se je odločil podati se na južni, tedaj od Jugoslovancev zasedeni del podjunske dravske doline. Prebival je tedaj nekaj časa v sosednih Kaszarah, odkoder je z neštetimi drugimi begunci meseca majnika l. 1919. odpotoval skozi Globasnico ter preko Koprivne, Solčave, Celja itd. v Ljubljano, kjer je bival do zopetne začetbe Koroške po Jugoslovanih pri svojih tamoznjih prijateljih, ki so mu prišli k njegovi zadnji polji tudi izkazati zadnjo čast. In ti bedni, a vendar nadebudni Koročani, slovenskih svečnikov imas vedno manj.

Petrolej iz premoga

London, 21. aprila. AA. Vlada posveča veliko pozornost možnosti pridobivanja sintetičnega petroleja iz premoga. Poizkusi so zelo dobro uspeli. Glavne težkoče tvorijo začasno produkcijski stroški, ki so nekoliko večji kot pri pridobivanju običajnega petroleja. Poročajo, da se je posrečilo pridobiti iz 1 tone premoga do 60% petroleja in sicer na hidrogenski način. Ker je na svetu zelo malo naravnega petroleja, je omenjena iznajdba zelo velikega pomena.

Daily Telegraph«² poroča, da bo vlada podpirala produkcijo sintetičnega petroleja v trgovinskem obsegu.

Zagrebska vremenska napoved. Večinoma oblačno, zmerno hladno. Prehodno vreme: dež ni izključen.

100 milj. ljudi v rokah oderuhov 5 milijard Din agrarnih kreditov

Zeneva, 21. apr. kk. Danes se je sestel prvi 11 članski pododbor evropske komisije, da se posvetoje o načrtu za ustanovitev mednarodne agrarne banke za dolgoročne hipotekarne kredite, ki ga je pripravil finančni odbor Društva narodov po naročilu evropske komisije. Na to konferenco je bilo povabljenih še sedem drugih držav. Za predsednika pododborja je bil izvoljen francoski delegat, državni podtajnik Poncet, ki je v svojem otvoritvenem govoru slavil zasluge predsednika rimske svetovne žitne konference De Michelisa in rimskega kmetijskega inštituta za organiziranje dolgoročnih agrarnih kreditov. Dosedanje razmere v centralni in posebno v vzhodni Evropi so izročale prebivalstvo sto milijonov duš naravnost odernstvu, kjer so obresti za agrarne kredite narasle do 50 odstotkov. Vplivanje rednega pritakanja kapitala z dolgim rokom, katerega bo novi bančni zavod prinašal, vzhodnim državam, bo lahko tako ugodno vplival na gospodarsko, socialno in politično življenje v teh državah, da se bo dvignil življenjski nivo, radi česar se bo kmalu začutil tudi blagodejen vpliv na zapadne industrijske države, katerim se bodo odprle nove dežele za prodajo. Govori se, da bodo vzhodnoevropske države

dobile dolgoročno posojila v znesku sto milijonov dolarjev (pet in pol milijard Din).

Ameriški nasveti

Washington, 21. apr. ž. Poljedelski odbor mednarodne trgovske zbornice je objavil, da je potreba mednarodnih agrarnih kreditov nastala radi težkih reparacijskih plačil in predlagal, da se reparacijska plačila, ki so vseskozi politične prirode, preiščejo in da se znižajo, a ob istem času, da se odpravijo carinske meje. Konferenca poljedelskega odbora se bo vršila 9. maja. Kakor se čuje, bo konferenci predsedoval Nemec Franz von Mendelssohn.

Beneš bo govoril

Praga, 21. apr. ž. Zunanji minister dr. Beneš bo prihodno nedeljo imel v zunanjem odboru parlamenta ekspozice, kjer bo razpravljajal o političnih vprašanjih. V glavnem se bo dotaknil avstro-nemškega carinskega sporazuma in Briandovega načrta. Govori se, da se je dr. Beneš odločil, da bo imel ekspozice v zunanjem odboru parlamenta, a ne v parlamentu, zaradi močnega pokreta med socialnimi demokrati, ki so odločeni, da ne bodo nič več podpirali vlade.

Kam krene Romunija Transilvanci nezadovoljni z vlado

Budimpešta, 21. aprila. ž. V romunskem političnem življenju vlada popolna neorientacija in nezanesljivost. Z ozirom na to, da Titulescu še ni uspelo sestaviti vlade, govorijo, da mu je to vse-kakor škodovalo mnogo na njegovem ugledu, ki ga je užival v državi in izven nje. Vsi zastopniki in senatorji so prišli v Bukarešto, kjer bodo jutri imeli stanelek. Sumi se, da bo ta vlada šla pred državni zbor in vse računa s tem, da bo parlament razpuščen. Ponoči se je seznanilo, da je rimski poslanik Ghika pristal na sodelovanje v vladi. Ghika uživa velik ugled, je v zvezi z mnogimi kraljevskimi družinami in znan član mednarodne diplomacije. Tudi do sedaj je imel mnogo lepih uspehov. Službeni organ nacionalne kmetijske stranke »Patria«, ki izhaja v Cluj, piše začudeno, ker ministrski predsednik Jorga ni sprejel v vlado niti enega ministra iz Transilvanije.

London, 21. aprila. kk. »Times«² razpravljajo v uvodniku o sestavi romunske vlade. Treba je poča-

kati, ali bo zbornica podpirala Jorgo, razen katerega ni v kabinetu nobenih močnih državnikov. Ker manjka najmočnejša stranka, to je narodna kmečka, je težko uspešno boriti se proti težki finančni in gospodarski situaciji. To dejstvo, pa tudi rezerviranost liberalcev, bo držalo novo vlado, ki bo morala predvsem res izvršiti napovedano varčevanje. List izjavlja, da se ne more niti kralja niti profesorja Jorga sumničati, da misli na diktaturo.

Bukarešta, 21. apr. AA. Rador poroča, da odpotuje romunski poslanik v Londonu Titulescu te dni na svoje dosedanje službeno mesto v London.

Berlin, 21. apr. AA. Vsi nemški listi izražajo veliko zadovoljstvo, da je nova romunska vlada imenovala nemškega poslanca Rudolfa Brandscha za državnega podtajnika za manjšinska vprašanja. Listi menijo, da bo nova vlada postopala z manjšinami pravilno in da bo v lastnem interesu zadostila obveznostim, ki jih je prevzela v manjšinskem vprašanju.

Zagreb dobi 95 milj. posojila

Zagreb, 21. aprila. ž. Zagrebski župan dr. Srkulj potuje v Belgrad radi posojila, ki ga je mestno zastopstvo zaključilo včeraj v višini 95 milj. Din. Istočasno bo tudi interveniral v zadevi cerkvenih zemljišč na področju mestne občine, katere so pod agrarno reformo.

Konferenca Male antante

Praga, 21. apr. kk. Termin za začetek konference male antante se še ni mogel določiti, ker romunski finančni minister Argeloiu ne začne vodi zunanje ministrstvo in je treba počakati, da bo imenovan novi zunanji minister. Temu pa je treba pustiti gotov čas za pripravo. Glavna točka konference bo določitev skupnega stališča v vprašanju nemško-avstrijske carinske unije na zenevskem zasedanju. Kakor poroča »Narodni Osvoboditelj«, ni romunska vlada do sedaj v teh vprašanjih še ničesar sporočila. V Pragi pa se smatra, da ne bo nobenih težkoč, da se ne bi vse tri države male antante sporazumele o teh »čisto tehničnih«² vprašanjih, posebno, ker je novi romunski ministrski predsednik Jorga izjavil, da bo Romunija ostala pri dosedanjih linijah zunanje politike. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš bo imel svoj napovedani ekspozice pabirke že v četrtek tega tedna.

Romunija na razpotju

Titulescu je bil splošno proglašen za edino politično rezervo Romunije, ki bo prišel iz Londona kadar bo sila največja, ter staval vladarju in narodu na razpolago svoje nedosegljive politične darove. Po 14 dnevnem prizadevanju, ko je bil prepričan, da je cilj že dosežen, pa se je njegova stavba nenadoma sesula. Odložiti je moral politično kopje in vrniti mandat kralju Karolu. Dve uri pozneje je polagal v roke Karola II. prisego nova vlada pod predsedstvom profesorja Jorga. Preko noči pa je bil razposlan po vsej državi proglaš na narod. Da v reševanju romunske krize, kakor se je dejansko vršilo, ni vse popolnoma jasno, tega se ne bo dalo zanikati. Titulescuov poraz, nepričakovan kakor je bil, je tako globoko odjeknil po vsem političnem svetu, da bo čisto naravno zahteval pojasnilve.

Romunija se nahaja v kritičnem položaju. Režim strankarskih vlad, tako pravijo, je v Romuniji zaenkrat odpovedal. Dokler je narod imel čez jesti, je bilo politično igranje Bratianujev in Averescov znosno, toda danes, ko grozi gospodarska katastrofa, je politično premirje neobhodno potrebno in politično-strankarski ozirom morajo podrediti življenjskim interesom ljudstva in države. To je vse res, vsaj kar se tiče prejšnjih vlad, toda trditvi isto o sedanjem parlamentu, ki je produkt morda prvih poštenih volitev v zgodovini Romunije, je krivica. Sedanji državni zbor je imel delazmožno večino, katero je vodil dr. Maniu in ki je bila sestavljena iz zastopnikov kmetijstva. Kmetisku ali zaranistična stranka predstavlja večino romunskega naroda. Ona je odgovorna za to, da se je mogel princ Karol vrniti iz izgnanstva, ona mu je položila krono na glavo ter ga kot Karola II. posadila na prestol romunskih kraljev. Romunija je torej imela delazmožen parlament s sigurno večino, ki je povzru vsega v velikim spoštovanjem zrla na osebo Karola ter bila tudi pripravljena stati za njim z vso svojo organizirano silo. Zakaj se je torej naenkrat pojavila potreba po vladi, ki bi bila nekako neodvisna od tega parlamenta in njegove kmetijske večine? Zakaj bi dr. Maniu ne bil poklican, da na kraljevo željo izvede gotovo potrebno zakonodajo? In če se je zdelo bolj primerno, da izvede sanacijo Romunije vlada, katero bi podpirale vse stranke, zakaj pa je Titulescu obupal ravno v trenutku, ko so vse stranke brez izjeme pristale na listo ministrov, ki jo je sestavil?

Nerazumljivo je tudi, zakaj je Karel II., ko je izvedel, da mu Titulescu prinaša od političnih strank sprejeto listo, naenkrat izrazil željo, da naj vodi notranje ministrstvo Argeloiu, katerega vse stranke brez razlike politične barve odklanjajo. Argeloiu je bil že večkrat minister, bil je član skoroda že vseh strank ter naposled ostal neke vrste političen divjak. Tako je on v resnici nadstrankarski mož, ki bi kot notranji minister bržkone izvajal čisto določeno politiko brez ozira na morebitne želje kakšnega parlamenta. Ko je Titulescu sporočil kraljevo željo vodji kmetijske stranke dr. Maniu, je slednji odgovoril, da bi vladi, v kateri bi sedel Argeloiu, njegova stranka ne mogla zaupati. Ker se je Titulescu strinjal s tem stališčem, ker je rebister politik, da bi se kompromitiral s kakšno avanturo in ker je še premislil, da bi izvršil političen samoumori, je rnil mandat Dejstvo, da je takoj nato Jorga polegnil komplot ministrsko listo iz žepa, bi govorilo v prilog teza da je misljal Titulescu ni bila nikdar resno misljena da je on imel analogo pokazati, da s parlamentom ni mogoče delati, ne pa pridobiti stranke za sodelovanje, kakor je on storil in sicer uspešno storil ko je sporazumno z vsemi želi strank sestavil uradno ministristvo, ki bi bilo imelo popolno za sloombo parlamenta.

Kriza v Romuniji se s sestavo vlade pod predsedstvom profesorja Jorga ni prav nič zmanjšala Jorga je danes mednarodno priznana osebnost, njegov znanstveni sloves je last vseh civiliziranih narodov. Njegova avtoriteta v Romuniji sami je velika, na dvoru ravnotako kakor med ljudstvom V njegovem kabinetu pa z začudenjem najdemo ne sicer več kot notranjega pač pa kot finančnega ministra istega Argeloiu, katerega sta tako odločno zavrnili dr. Maniu in Titulescu. Iz tega dejstva samega bi nepristranski opazovalec romunskih prilik sklepal, da se Jorga ne boji opozicije državnega zbora, ki mora izbruhniti na dan take na prvi seji, ko se bo vlada predstavila parlamentu in prosila za zaupnico. Ni treba biti prerok da se predvidi takojšen poraz Jorgove vlade v parlamentu. Toda ta eventualiteta predsedniku vlade očividno ne povzroča skrbi. Morebiti se pa sploh ne mara predstaviti državnim poslancem. Morebiti se bo predstavil in v slučaju, da doživi poraz, ki je neizbežen, bo šel mimo tega, razustil parlament in razpisal nove volitve v bližnji, a ne strogo določeni dobi. Morebiti pa volitev sploh ne bo razpisal, dokler se razmere v Romuniji ne uredijo. Ako primerjamo razvoj in brutalno rešitev vladne krize v Romuniji z izjavami, ki jih je svoji dni profesor Jorga dal dopisniku »Jutarnjega lista«, kjer govori o potrebi novega režima, o novih generacijah, za katere ni prostora v strankah, o novem svežem duhu, ki veje po državi, dobimo vtis, da je Romunija krenila na nova pota ter začela s eksperimentom brezparlamentarne vlade.

Naloga, ki si jo je staval Jorga, je težka in tudi brez nevarnosti ni. Mi želimo naš prijateljski sosed in zaveznik, da jo reši v okviru ustave, častno in v dobrobit romunskega naroda, ki je danes najbolj eksponirana točka civilizirane Evrope ob zidovju boljše vizma.

Drobne vesti

Belgrad, 21. aprila. ž. Kakor Francija, name-ravajo tudi balkanske države podvzeti potrebne korake proti ruskemu dumpingu v svrhu zaštite domačega gospodarstva.

Split, 21. aprila. ž. Senkaj je prispel nemški univerzitetni prof. dr. Gesemann z grupo dijakov, ki so prišli v svrhu študija nekaterih zgodovinskih momentov na našem Primorju.

Split, 21. aprila. ž. Režiser Branko Gavella je odpotoval v Brno, kjer prevzema režisersko mesto.

Varšava, 21. aprila. kk. Maršal Piłsudski je na Madeiri spisal knjigo »Korektura zgodovine«, ki bo kmalu izšla in v kateri razvija Piłsudski na sto straneh svoje nazore o ustavnih problemih.

VEČ PROSTEGA ČASA

imate, ako perete Vaše perilo po Schichtovi metodi. Tu imate jedva kaj opraviti: zvečer namočiti perilo v raztopini ženske hvale, zjutraj ga izkuhati s Schichtovim terpeninovim milom.

TO JE CELO DELO PRI SCHICHTOVI METODI

Siromaštvo kočevske deželice

Kočevje, sredi aprila.

Sredi aprila smo že, pa kdor pogleda naša polja, v kolikor pač moremo tako imenovati uboge njivice, bo videl, da so še vse zapuščene in da komaj sedaj, ko je že drugod preorano in prevlečeno, hodi naš kočevski kmet okrog pluga in brane, da ju očisti in pripravi za veliko delo. Pa ga še pri tem delu ne more zapustiti težka skrb: kaj bo vložil v razorano njivico, kaj bo vsadil in posejal v pusto gredo. Dejstvo je, da kočevski kmet vsako leto manj pridela. Največ je bila temu kriva strašna zima v letu 1928, ko so kmetu pošle vse shrambe, ves usevek, ka tudi zadnji krajcarji, da se mu je naslednje leto in zdaj že takorekoč tretje spremenilo v pravcato suho leto. Pri nas ima boljši kmet od svojega pridelka toliko, kolikor je od rok do ust, dočim kočarji niti toliko nimajo.

Sicer še niso znane statistike iz zadnjega ljudskega in premoženjskega štetja, vendar sem trdno prepričan, da bodo številke pokazale strahotno siromaštvo kočevskega prebivalstva. Pred dnevi sem se napotil v nekatere kočevske vasi, da bi videl, kako žive kmetje med našimi najlepšimi prazniki — velikonočnimi. Najprej zaide človek ponavadi v gostilno, ki je bila in je še ponekod verna slika ljudskega blagostanja ali neblagostanja dotičnega kraja. V prvi vasi sem našel v gostilni točno pet ljudi. Prisedel sem in se umešal v pogovor, ki je živahno tekel o gospodarstvu vaščanov.

Mene je zanimalo stanje živine v vasi. Pa sem zvedel, da je v vasi vsega skupaj točno pet konj, ki služijo navadno za »šuro«, kakor tu pravijo, dvajset glav govedine in nekaj ovac in svinj. Več-

na ljudi ima največ po eno ali dve svinji, katere pozimi seveda sami zakoljejo in tudi z lahkoto do prihodnjega leta pospravijo.

Denar za davke, ki žal tudi za te siromake niso majhni, dobijo na različne načine. Nekateri hodijo v mesto, čeprav po debelo uro in še več hoda daleč v tovarno pletenin ali suknja, kjer delajo za vsak denar samo, da je nekaj, s čimer morejo najnujnejše plačati. Drugi zopet se zanašajo na svoje v Ameriki. Kočevjarjev je brez dvoma veliko več v inozemstvu, kakor doma. V Zedinjenih državah severne Amerike imajo Kočevjarji cele kolonije, isto bo sedaj skoraj že v Kanadi. Veliko jih je tudi v Nemčiji in Avstriji. Vsi ti pomagajo, kolikor pač morejo domačim, in pošiljajo zdaj večje zdaj manjše vsote domov. Tretji in teh je sedaj čedalje manj si služijo denar s krošnjarenjem. Sami Kočevjarji trdijo, da »hauziranjec« med njimi precej peša, ker mladina ni za ta posel nič več navdušena in je redke mlade tisti, ki bi si danes zadel težak koš sladkarij na ramo in šel z njim od hiše do hiše. Je pač tudi tu posegla že civilizacija s svojo roko vmes! Naš ubogi Valvazor bi se danes gotovo nemalo začudil, ko bi videl več Kočevjarjev pod zemljo, globoko sključenih nad težko rudo, kakor malo upognjenih pod nabasano košaro.

Veliko upanje je bilo za kočevske kmete že od nekdaj dalje. Po pravici rečeno, Kočevjarji so imeli do zadnjega krasno sadje in so letno odprodali sadja ogromno količino ter izkupili s tem prav čedne denarje. Veliko so pridobili še z žganjkuho in je bila kočevska slivovica, kakor tudi domač, pristen brinjevec zelo čist in iskan. V zadnjih

letih pa se opaža strašno zanemarjanje sadnega drevja, kar je potem naravno krivo, da tudi drevje toliko ne rodi. Po vaseh, kjer sem hodil, sem videl na več krajih, da se drevje, zlasti še češnje in slive suše. Nimajo nege in počasi odmirajo.

Dosti tega siromaštva in bede, ki je po kočevskem ponekod uprav grozna, pa so ljudje tudi sami krivi. Sam sem šestkrat ogledoval gospodarska poslopja s hišami vred. Hiše na zunan in na notranj kažejo žalosten videz. Pročelja so umazana, zid je mestoma odrin in porušen, streha, ki je navadno pokrita z lesenimi ploščami na več krajih razdrapana in nujno potrebna temeljite poprave. Na notranj so hiše še bolj zanemarjene in od dima črnele. Na majhnih oknih kaj redko zagledaš kako cvetico. To niso tiste lepe slovenske hišice, ki se že od daleč bele in so okna polna najrazličnejših pa tudi najzlačih rož!

Isto žalostno sliko kažejo gospodarska poslopja, kolikor jih je še. Ponekod so stala še pred nedavnim časom, sedaj so porušena ali razpadajo. So nekatera še in ta delajo čast vasi, teh je bomo malo. Polja so povečini slabo obdelana. Namesto umetnih gnojil, so gnojena z domačim ali še to v mali meri. Kočevska zemlja, ki je zelo pusta, bi rabila še predvsem silno skrbne nege, katere pa seveda sedaj nimajo.

Mi se ob tej priliki čudimo kočevski inteligenci, katere je v mestu še precej, čemu ne gre med svoje ljudi z nesebičnim namenom, da mu pomaga, da ga pouči in mu da ognja, da bi se spravili z večjo ljubeznijo do rodne grude k delu za svoj boljši življenjski obstoj! Kje se prireajo po kočevskih vaseh kmetijski tečaji? BoVi.

Vevške papirnice krajšajo delo

Ljubljana, 22. aprila.

V papirnici Vevče in Goričane so morali vsled pomanjkanja naročil omejiti delo na 4 dni v tednu.

Koliko časa bo to stanje trajalo, se začasno še ne ve.

Slovenci v Zagrebu

Zagreb, 20. aprila.

V nedeljo 19. aprila 1931 so imeli zagrebški Slovenci zopet svojo cerkveno pobožnost pri sv. Roku nad Pejačevićem trgom. Ob devetih je bila cerkev polna, zapele so »nove orgule« — harmonij z izvežbanim mešanim zborom pod vodstvom zdravniške gospe dr. M. K. Duhovnik je zato povedal v pridigi veselo zgodbo o dobrem pastirju, ki je prišel po belem Zagrebu iskat pristnih a zgubljenih slovenskih duš.

Ob petih popoldne se je klub deževnemu vremenu cerkvena zopet napolnila. Pri petih litanih je vsa cerkev na ves glas prepevala Marijine pesmi. Duhovnik je med oznanili omenil tudi finančno potrebo cerkve in darovanje je v puščo dopoldne in popoldne izredno izpalo. Vernaiki so pokazali na ta način, da jim je domačija tudi v cerkvi mila in draga. Duhovnik in prisotni so bili ginjeni od veselja, ker so videli, da so naši ljudje, če tudi daleč od domačega praga, še vedno udani cerkvi in duhovniku.

V bodoče bo vsako nedeljo sv. maša ob devetih in večernice ob 5 popoldne. Vsako nedeljo bo v cerkvi nekaj novega in lepšega, pa pridite, da vidite in slišite...

Roparski napad

Novo mesto, 21. aprila.

V ponedeljek dne 20. t. m. okrog 20 zvečer se je vračala iz mesta, kjer je bila po opravljenih, domov po Trdinovi cesti proti Ormu gdc. Ottilija Praprotnik, sestra soproge tuk. gimnazijskega profesorja g. Janka Krajca, ki stanuje v svoji vili pri Božjem grobu.

Pri Skalickyjevi vili je iz teme nenadoma planil k njej neznan moški, ter jo vprašal, kod pelje pot v Gotno vas. Gospodična se je nenadnega nastopa zelo prestrašila, a med tem je neznanec že posegel po njeni ročni torbici ter ji jo potegnil z roke, njo pa je pahnil, da je padla, pri čemer se je tudi pobila na nogi. Neznani napadalec je po begnil s torbico v kateri je bilo 20 Din denarja in damska zlata ura, ki pa je bila last ge. Krajčeve.

Gdc. Praprotnikova se v strahu ni upala naprej in se je vrnila v mesto, kjer je prenočila pri svoji prijateljici gdc. Babnikovi. Lekarinar g. Bergman pa jo je obezval.

Da se je napad izvršil, ni prav za prav nič čudnega, kajti drugi dan je bil v mestu sejem, kamor je že na predvečer prišlo več ljudi. Ni izključeno, da je bil med njimi tudi kak pretkan žepar, ki je napravil to dejanje.

Davčna oprostitve davčnih obvezancev z 9 ali več otroci

Finančno ministrstvo je izdalo navodilo, da je prošnjo za oprostitve od davka kolkovati z 5 Din; rešitev o oprostitvi pa z 20 Din, če se prosilec izda formalna rešitev o oprostitvi.

Prosilec mora prošnji priložiti enotno potrdilo za vse svoje otroke, vpoštevajoč pri tem vse rubrike matične oziroma krstne knjige. Tako potrdilo je kolkovati po tar. post. 330 z 10 dinarji za vsakega izmed prvih treh otrok; za vsakega nadaljnjega otroka je potrdilo dokolkovati z 5 Din.

To potrdilo ima izdati pristojni župnik (vodja matice), in mora v potrdilu posebej poudariti, da je prosilec istočasno imel 9 živih otrok (oziroma še več).

Če bi bilo nemogoče, da bi tako potrdilo izdal župni urad, je potrdilo zahtevati od občinskega urada. Tudi občinsko potrdilo mora izrečno izjavljati, da je prosilec istočasno imel 9 živih otrok.

Iz navodila ni posneti, ali naj tako potrdilo izda občinski urad (opštinski sud) prebivalne ali domovne občine. Ker mora vsaka občina voditi občinsko matico tja pristojnih ljudi, bi bilo v teoriji pravilno, da izda tako potrdilo urad domovne občine. Ker pa živi zelo mnogo ljudi izven svojih domovnih občin, je občinska matica po brezbriznosti ljudi vedno pomanjkljiva, zlasti niso vpisani otroci, ki so se rodili izven domovne občine, niti ne poročitve izven domovne občine. Pa tudi v občini prebivanja ljudje skoro nikdar ne naznanjajo občini radi evidence prirastkov svoje rodbine, smrti in niti ne, če so se oženili.

V interesu vsakogar je, da take primere sproti naznanjanju, v Ljubljani mestnemu popisovalnemu uradu.

O prošnjah odločuje davčna uprava, priziv gre na finančno direkcijo.

Iz društvenega žoljenja

© Akademija v proslavo 40-letnice »Rerum novarum« mora odpasti iz vzrokov, ki so povsem nezavisni od prirediteljev in organizacije.

Prostovoljno gasilno društvo Ljubljana-Barje priredi svojo vrtno veselico 17. maja pri načelniku Vrbcu na Illovi.

Italijanski naseljenci za Jugoslavijo

Kakor znano, obstoji blizu Pakraca italijanska naselbina Donji Obrež. Italijani, ki posedujejo tudi zemljo, uživajo polno svobodo. V nedeljo se je vršil v vasi shod »Seljaškega pokreta«, ki so ga vodili seljaški voditelji iz Pakraca. Na zborovanje je prišlo tudi mnogo Italijanov, ki so burno pritrjevali izvajanjem »vornikov«, češ, da so vsi jugoslovanski narodi neglede na njihovo narodno pripadnost vdani kralju in državi. Kot glavni govornik je nastopil Milan Malešević. »Medtem ko se vi, bratje, ki niste našega jezika, a ste z nami ravnopravni, svobodno lahko gibljete in govorite v lastnem jeziku, v njem pojeite in molite k Bogu, ne smejo naši bratje Slovenci in Hrvati v Italiji ne govoriti ne moliti v materinščini. Dragi bratje, pomislite, ali je to pošteno, ali je to krščansko?« Ob koncu so navzoči izrazili vdano kralju in državi.

Sattnerjev zbor v Novem mestu

Dolenjska prestolnica, ki v kulturnem, zlasti glasbenem pogledu kaj rada zadremuje, se je v nedeljo 12. aprila zopet zdrnila iz enolične otopečnosti in prislunila. S pomočjo okolčanov, ki so se tudi udeležili koncerta v frančiškanski cerkvi, se je hiša božja napolnila dopoldne in popoldne.

Takšna glasbena prireditev se Novomeščanom ne ponudi pogosto. Sodelovali je zbor frančiškanske cerkve iz Ljubljane, orkester in orgle. Dopoldne ob 11 so izvajali pri službi božji, ki jo je opravil g. prošt K. Čerin, znamenito Beethovno C-dur mašo, popoldne ob 2 je bil pa koncert cerkvenih pesmi. O Beethovni maši je treba zapisati le, da je velika umetnina, ki bo z nezmanjšano vrednostjo preživela vse smeri glasbenega izražanja. Je pa dokaj koncertnega značaja in bi se bolj prilegla koncertni dvorani kot cerkvi. Spored popoldanskega koncerta je bil skrbno izbran. Zastopani so bili poleg domačih, slovenskih imen (Sattner, Premrl, Foerster, Schwab, Beran) tudi tuji skladatelji (Hochreiter, ki bi ga mogli šteti med domače, Dentella, Hummel in Heuber). Vse pesmi so očitovala visoko glasbeno kvaliteto. Zdelo se je pa, da so bile izbrane zlasti take s solospievi ženskih glasov. Na programu bi si želeli videti še kakšnega slovenskega cerkvenega skladatelja, saj nismo revni na prav lepih skladbah.

Sattnerjev zbor šteje 30 članov. Odličen je v sopranih, ki z lahkoto in absolutno intonačno tenkoslusnostjo zmagujejo vse višine brez truda, prav dober pa v vseh ostalih glasovih, le pri basih, ki so močni in gibčni, bi želeli večje zlitosti glasovnih barv in nekoliko samozatajevanja semintja v višini. Zbor je čisto enoten, izvrstno izzolan, izgovorjava je imenitna. Pevske tehnike obvlada do potankosti. A capella ga skoraj nismo slišali, da bi ga mogli presoditi v malenkostih, ki jih instrumenti zakrijejo. Solisti zaslužijo vso pohvalo. Sopranske solopartije pri maši in pri koncertu so zahtevale močnega, vztrajnega glasu. Saj je ravno sopranska solo-pekva imela dolge in naporne odstavke. Priznati je treba, da je gdcna Poldka Zupanova sijajno rešila svojo težko sopransko nalogo. Njen glas je tako močan, da je tudi v močnejših mestih spremljave suvereno kraljeval, a tudi tako izzolan in prijeten, da si nismo nič lepšega in boljšega želeli. Alt-solo je pela gdcna Vedralova, ki jo poznamo v Novem mestu že od poprej. Barva njene glasu je nekaj posebnega; tako je lepo zaokrožen njen alt, prav za prav mezzosopran, in tako se je prilagel celoti, da smo ga občudovali. Prelep je bil duet v Dentellovi skladbi, ki ga ne bomo mogli pozabiti. Tenor in bas sta v solih zastopala gg. Pelan in ing. Pokorn. G. Pelan je dobro poznan pevec in bi bilo odveč naštevati njegovega glasu vrline. Kar je imel zapeti, je zapel lepo, prav tako tudi basovski solist. Priznati in poudariti moramo, da ima Sattnerjev zbor prav imenitne soliste. Tega se pevovodja tudi zaveda.

Orkester je igral diskretno in precizno, dasi je

bil za to priliko sestavljen iz 10 vojaških godbenikov in 12 novomeških. Orgle je imel v rokah operni dirigent g. Neffat, ki se je izkazal za velikega mojstra, pokazal je pa hkrati, kakšen lep instrument imamo v frančiškanski cerkvi, žal le, da ne čujemo večkrat njegovih zakladov.

Ves ta aparat je z naravnost občudovanja vredno mironostjo a nič manjšo točnostjo vodil 80 letni starček p. Hugolin Sattner. Kar so izvajali, je zbor sam naučil in vse je bilo izklesano, zrelo premišljeno in živo občuteno. Vse je moralo biti tako in nič drugače: ritem, dinamika, poudarki itd. Čutili smo povsod umetniško roko, ki varno vodi, ker ve, kaj hoče. In pri 80 letih! Kje najdete v glasbeni zgodovini in v sedanosti kaj takšnih primerov? Najprej Beethovno mašo, ki terja krepke dirigentske moči in traja skoraj poludruugo uro, nato pa po komaj poldrugournem odmoru zopet koncert! Mladega moža bi utrudilo tako delo, p. Hugolin je pa po prireditvi odklonil voz in se poč poč preko kapiteljskega marofa napotil na kolodvor, ves vder in vesel... Telo bi rado zlezlo v dve gubi, pa mu mladenički duh in srce ne pustita. Kajti v srcu, ki je polno glasse, je p. Hugolin mlad. In tako je mogoče, da 80 let ni zlomilo njegovih moči in da je prišel s svojim lepim zborom v svoje rojstno mesto kljub visoki starosti. Ponosni smo Novomeščani, da smo bili deležni te velike odlike, ponosni pa tudi, da si volaslega, skromnega moža, a velikega glasbenika lahko štejemo med svoje rojake.

Zaključujemo to skromno poročilo z iskrenim priznanjem, da smo si volaslemu glasbeniku-umetniku in njegovemu zboru iz srca hvaležni za vso lepoto, ki je z njim napolnil naša žejna srca. Naj bi nam Bog p. Hugolina, to markantno osebnost v slovenski glasbeni literaturi, še ohranil in z njim njegov zbor, s katerim seje v našo cerkveno glasbo kleno seme.

Ludovik Puš.

Pismonoševa nezgoda

M. Sobota, 21. aprila.

Pismonošo Dragovića je med izvrševanjem službe zadela precej občutna nesreča, ki ga je prisilila, da je moral rabiti zdravniško pomoč in katere sledove bo precej dolgo nosil.

Dragović je pobiral iz nabiralnikov pisma. Da bi mu delo hitreje šlo izpod rok, se je poslužil kolese. Ker je dober kolesar, vožnji ni posvečal preveč pozornosti, zlasti ker je bila pot dobra. Hipoma je zavozil na šoder. Kolo je prišlo na velik kamen. Še preden se je kolesar zavedel položaja, je kolo zdrknilo s kamena. Pismonoša je zgubil ravnotežje in padel. Na tla je priletel precej nerodno. S čelom je zadel ob debel kamen. Udarec je bil tako močan, da je ponesrečenec za hip izgubil zavest. Kamen mu je prebil čelo. Razen tega pa je pobit tudi po obrazu, zlasti po nosu. Vse krvav se je podal k zdravniku, ki mu je rane izmil ter mu dal injekcijo.

Romunski major Aleksander Pastia, ki je bil tri leta vojaški ataše v Belgradu pri romunskem poslanstvu. Bil je večkrat odlikovan. Med vojno se je boril skupno z jugoslovanskimi prostovoljci. Sedaj je zapustil Belgrad. Na njegovo mesto pride major Kreculescu.

Splašeni konji

Novo mesto, 21. aprila.

20. aprila okrog 18 se je peljal kočjaž Grmske kmet. šole s kočijo in parom konj na postajo. Med potjo je hotel opraviti v Kandiji še neko naročilo ter je zavil proti Gorupicu, kjer je hotel obrniti. Pri tem pa so se iskri in spočiti konji splašili, zdirjali naprej in prevrnili kočijo. Med dirom sta se konja s prevrnjeno kočijo zaletela v poštni nabiralnik, ki je obešen na vogalu hotela Windischer ter ga odbila. Pasantom in kočjažu se je končno vendarle posrečilo zdvijanje konje ukrotiti. Kočija je zelo poškodovana in so zbite vse ose. Morali so jo takoj peljati v popravilo. Pri vsem tem je sreča v nesreči, da se kočjažu, ki je s svojega sedeža skočil pred konje, da bi jih pomiril, ni nič zgodilo.

Požar

Novo mesto, 21. aprila.

V Češči vasi pri Prečini je v nedeljo 19. t. m. okrog polnoči nastal ogenj v lopi za gospodarsko orodje pri pos. Mesojedcu Jožetu. Lopa je z vsem, kar je bilo v njej, zgorela in je že pretila nevarnost, da se užgo sosednja poslopja. Vendar pa so vaščani ogenj pogasili in omejili, še predno je prišla požarna bramba iz Prečine, katero so o požaru obvestili.

Koka je ogenj nastal je težko ugotoviti; morda vsled pepela, ki je bil v lopi shranjen in je bilo morda v njem še kaj žerjavice.

Področje Katoliške akcije

Izvirne informacije našega dopisnika

Rim, aprila 1931.

V zadnjem času so katoličani v Italiji razvili pod okriljem Katoliške akcije zelo živahno delovanje tudi v socialnem področju. Fašistom je šlo to na živce; radi tega so v osrednjem glasilu fašističnih sindikatov »Lavoro Fascista« zapričeli ostro gonjo proti Katoliški akciji, češ, da je prestopila po konkordatu odmerjeno ji področje, ker se bavi tudi s socialnimi vprašanji in ustanavlja strokovne organizacije. S tem je italijanska Katoliška akcija posegla v območje fašističnih sindikatov, ki so v državi edini pravno priznani. Še v nedeljo je glavni fašistični tajnik Giurati na velikem zborovanju v Milanu izjavil, da je Katoliška akcija v fašistični Italiji odveč, ko se je vendar Mussolini že pred pohodom v Rim izjavil za vernega in je že fašizem rešil moralo italijanskega naroda. Prav v nedeljo je sprejel sv. oče okoli 400 voditeljev italijanske Katoliške akcije v tlimu, po večini laikov, in porabil to priložnost, da načelno izpregovori o Katoliški akciji. Povod za njegov govor je sicer dal pritisk fašistične vladavine na italijansko Katoliško akcijo, ki se opira na samovoljno razlaganje konkordata, vendar so izjavljala sv. oče tako načelna, da veljajo Katoliški akciji po vsem svetu.

Sv. oče je omenil, da ga veseli napredek italijanske Katoliške akcije, ki je razviden iz poročil, predloženih po njenih voditeljih. Pa tudi od drugih strani sveta prihajajo v tem pogledu zelo razveseljive vesti. To je sv. oče v veliko tolažbo. Že v prvi encikliki o Katoliški akciji je sv. oče podal naslednjo definicijo: »Katoliška akcija je udeležba laikov pri hierarhičnem apostolatu Cerkev.« Laiki so torej pozvani k sodelovanju na hierarhičnem apostolatu, ki predstavlja resničen in pravi poklic, poklic, ki je star prav tako kakor kresčanstvo samo. Že apostoli so se namreč posluževali do takrat poganskih laikov pri širjenju Kristusovega nauka. Katoliška akcija je torej stara, časti vredna in sveta, ker so jo nam izročili sami apostoli. Najprej je treba ustvariti te apostole, scapostole, kakor je Kristus izobilil prve svoje scapostole, ki so po-

magali pri njegovem božjem poslanstvu. Člani Katoliške akcije bodo lahko vršili uspešno svojo nalogo, ako bodo prej sami uravnali svoje življenje po Kristusu.

Katoliška akcija se izvaja na razne načine, predvsem z molitvijo, ki je prvi apostolat, potem z besedo, pisano in tiskano besedo, ter z dobrodelnostjo. Udeležba pri hierarhičnem apostolatu pomeni torej udeležbo pri prvem apostolatu, ki je izšel neposredno iz Kristusovih rok. Iz tega moramo izhajati prvo posledico, da je bistvo Katoliške akcije, da je vezana z apostolatom od včera in danes, z apostolatom Cerkev. To je prvo pravilo, po katerem se mora vladati vsa Katoliška akcija. Druga posledica izhaja iz prve. Tu nastane nemreč vprašanje, kako daleč sega območje tega apostolata. Ta apostolat mora seči povsod, to je tja, kjer je pričujoč Bog, kjer gre za blaginjo duš, za razlikovanje med slabim in dobrim, za uporabo božjih zakonov. Ni je torej meje ne glede časa ne glede kraja. Zategadelj ne samo individualne zadeve, ne samo vprašanja individualne in domače moralnosti, ne samo domača vprašanja, ampak tudi vprašanja širše socialne moralnosti ne morejo niti božjemu zakonu, kakor tudi ne apostolatu, ki samo njega razlaga. Dokler ne bode socialna vprašanja, in prvo med njimi vprašanje dela, samo čisto materialna, gospodarska ali, kakor pravijo, zadeva žoloda in prebave, ampak človeška zadeva, ki tiče dostojanstvenost, človeško vest in moralo, zadeva torej predvsem moralna, ne bo mogla Cerkev, sv. stolica, hierarhija in apostolat, po božjem poslanstvu, ki ga vsebuje ta apostolat, zavrniti pomoči vsem in bo smatrala to za svojo dolžnost. Cerkev in Katoliška akcija kažeta, kako se posveča in oplemeniti delo, kako se iz njega proizvajajo ne samo materialna, ampak tudi višja hrana, ki poraja večno življenje, kako postane delo bolj veselo in koristno individuu, družbi, da odgovarja ne samo zahtevam ljudi, ampak tudi Boga. To je tisto, kar mora zanesi hierarhični apostolat na vsa delovna področja in z njim Katoliško akcijo.

Sedaj razumemo, zakaj ni Katoliška akcija samo legitimna in potrebna, temveč tudi nena-domestljiva. Legitimna in potrebna kakor apostolat sam, ki jo potrebuje. Do tega hierarhičnega apostolata obstoji neizpodbitna pravica, to je pomol, ki jo Bog sam zahteva od ljudi, da jih zvele. Bog sam zahteva to pomoč, ki predstavlja ne samo pravico, ampak tudi najbolj transcendentno potrebo, ki si jo lahko mislimo. Je potreben kakor je bil že apostolat prvih dvanajstih apostolov, kakor je danes škofski, ki je samo nadaljevanje prejšnjega, in ne more zadostovati samemu sebi, ampak mora nujno razširiti svoje delovanje po mnogih rokah, po mnogih ramenih, po mnogih ustnicah, srečih in voljah. Tako, kakor je delal naš Gospod, ki je predvsem poslal svoje učence, da pripravijo pot njegovemu božjemu pripovedovanju.

Apostolat je tudi nena-domestljiv. Kadar gre za blaginjo duš, za izoblenitev in posvetitev individua ter za širjenje te svetlosti s pomočjo socialnega apostolata, je pač edino Cerkev tista, ki je po svojem božjem poslanstvu upravičena posredovati. Zato nima samo poslušalstva, ne samo oblasti, temveč tudi sredstva, to je apostolsko propovedovanje in božje zakramente. V državi, v družbi, ki hoče biti katoliška, ne sme manjkati na vseh različnih področjih človeškega udejstvovanja, tehničnih, industrijskih, trgovskih, vojaških, šolskih in kolikor jih pač biti more, verski element, verska asistencija. Brez tega elementa bi bila tudi katoliška družba vedno v nevarnosti, da postane poganska. Delovanje Cerkev in sodelovanje Katoliške akcije ne stremijo samo za tem, da bi dovajala družbi tisto najnujnejšo količino verskega elementa, ki je potrebna, da ne pade v poganstvo, temveč tudi za udejstvovanje vsega programa božjega srea, za usvarljivost, širjenjem in utrditvijo Kristusovega kraljevstva v dušah, družinah, v družbi in vseh njenih izrastkih, do vseh globlin, kamor seže človeška delavnost. — Nato je sv. oče podelil svoj blagoslov, ki ni veljal samo navzočim, temveč tudi Katoliški akciji po vsem svetu.

Gen. konzul Rainaldi odpoklican

Zagreb, 22. apr. ž. Današnje »Novosti« veje poročati iz Ljubljane, da je grdo postopanje italijanskih oblasti proti nadškofu dr. Jegliču, ko je nameraval prisostvovati jubilejnim slavnostim goriškega nadškofa dr. Sedeja, povzročilo še nadaljnje posledice. Znano je namreč, da je italijanski generalni konzul v Ljubljani Ricardo Rainaldi izstavil nadškofu dr. Jegliču in njegovemu spremljvalcu polnopravne vizume, ter da se je italijanski generalni konzul pri tej priliki obnašal izredno uslužno in ljubeznivo. Istočasno pa je poročal goriški prefektur, da naj nadškofa zadostno zaseiti. Goriška prefektura je g. konzulu odgovorila, da ima nalog prepovedati nadškofu dr. Jegliču vstop v Italijo. Delavnost generalnega konzula je bila, da pravčasno opozori visokega cerkvenega dostojanstvenika o tej naredbi ter mu prihrani težavno pot in pa poričevalno postopanje italijanskih obmejnih oblasti v Podbrdu. Nadškof dr. Jeglič je nato vrnil lentu reda sv. Mavricija in Lazarja, kar je povzročilo skrajno nejevoljo v italijanskem zunanjem ministrstvu, tem bolj, ker je vse svetovno časopisje z ogorčenjem registriralo obnašanje italijanskih oblasti napram 80 letnemu visokemu cerkvenemu knezu. »Novosti« veje poročati, da je g. konzul Rainaldi odpoklican. Ime njegovega naslednika še ni znano. — Nadškof dr. Jeglič pa se vedno čaka na zadostčenje.

Pozvedovali smo o gornjem na tukajšnjem italijanskem generalnem konzulatu ter nam je g. generalni konzul Ricardo Rainaldi sam izjavil, da o svojem premeščenju še ni prejel nikakega uradnega obvestila. — Op. ureda.

Dr. Funder, poslanik v Vatikanu

Dunaj, 21. aprila. kk. Po poročilu listov je glavni urednik »Reichspost« dr. Friedrich Funder določen za avstrijskega poslanika pri Vatikanu. Njegov naslednik v vodstvu tega največjega krščansko-socialnega lista v Avstriji bo bivši minister in podkanceler Schmitz.

Obisk čsl. učiteljev

Belgrad, 22. aprila. AA. Od 23. maja do 10. junija bo v naši državi na obisku večja skupina učiteljev in učiteljic iz češkoslovaške. Prišli bodo kot člani češkoslovaškega učiteljskega društva. Prosvetno ministrstvo je udeležencem te ekskurzije dovolilo, da smejo prisostvovati predavanjem v šolah v tistih krajih, ki skozi nje potujejo.

Samo 70 milj. posojila za Zagreb

Belgrad, 22. aprila. I. Zagrebški župan g. dr. Skrlj, ki se mudi v Belgradu je interveniral pri fin. ministru radi posojila, ki ga hoče najeti zagrebška mestna občina. Finančni minister je na njegovo intervencijo odobril zagrebški mestni občini posojilo v znesku 70 milijonov od domačih bank.

Nadzorstvo gospodinskih tečajev

Belgrad, 22. aprila. I. Prosvetni minister je izdal naredbo, da gospodinski tečaji spadajo pod nadzorstvo šolskih nadzornikov. Ta sklep je storjen v soglasnosti z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje. Pod šolsko nadzorstvo spadajo sveda le oni tečaji, ki jih organizira in podpira ministrstvo socialne politike.

General Pešič zopet v Bruslju

Bruselj, 22. apr. AA. Naš poslanik na belgijskem dvoru general Pešič je prejel povelje, ki jih je dozdaj vodil belgijski svetnik Kulmer. To dni bo sprejel v avdienci pri belgijskem kralju. V listi pišejo o prihodu generala Pešiča in naglašajo, da je bil že prej zastopnik Jugoslavije v Belgiji.

Iz prosvetne službe

Belgrad, 22. aprila. AA. Prosvetni minister je dovolil, da se pošiljajo glavnemu prosvetnemu svetu v pregled in oceno novi učbeniki, dokler ne bo razpisan natečaj za učbenike državne izdaje.

Belgrad, 22. aprila. AA. Minister za prosveto je izdal sklep v pogledu razdelitve predmetov za učno osolje v poudirnih razredih srednjih sol. Direktorji morajo po tem sklepu paziti na to-le:

Dokler ne bo imela vsaka šola dosti učnih moči, se mora gledati na to, da so hrvaščina, francoščina in matematika v prvem, četrtim in osmem razredu, nemščina v tretjem in osmem ter narodna zgodovina v tretjem, četrtim in osmem v strokovnih rokah. To velja tudi za ostale predmete v poudirnih razredih, ker je zelo važno, da se daje v srednjih solah solidna osnova za vsak predmet.

Iz finančne službe

Belgrad, 22. apr. AA. Finančni minister je na predlog carinskega oddelka predpisal naredbo o delokrogu in carinskem območju v teh carinskih rajonih: Beždan, Bela Crkva, Bitolj, Velika Kikinda, Virovitica, Vršac, Gornja Radgona, Dravograd-Moča, Gjevčevica, Zelenica, Jesenje, Kotoriba, Kotor, Krk, Ljubljana, Maribor, Osijek, Pag, Prahovo, Preka, Rakov, Subotica, Split, Sušak in Caribrod. S to naredbo je urejeno delovanje teh carinarnic glede carinjenja blaga in prehoda potnikov čez mejo.

Veterinarska prepoved

Belgrad, 22. apr. AA. Veterinarski oddelk kmetijskega ministrstva je dobil obvestilo, da je avstrijsko zvezno ministrstvo za kmetijstvo prepovedalo uvoz kopitarjev iz nekaterih okrajev Jugoslavije. Prepoved uvoza kopitarjev velja za te okraje: Alibunar, Bačka Topola, Bačka Palanka, Bela Crkva, Bjelina, Beška, Brod, Džakovo, Hlo, Jaka Tomić Kovačica, Kovin, Novi Bečej, Nova Kaniža, Odžaci, Osijek, Pančevo, Senta, Sid, Stari Bečej, Stara Pazova, Subotica, Titel, Veliki Bečkerik, Velika Kikinda, Vinikovi, Vukovar, Zablat, Zupanja. Prepoved velja od 20. aprila.

Dunaj, 22. apr. AA. Uradni list objavlja naredbo avstrijskega kmetijskega ministrstva, da je glede na pojavljanje smrčave v nekaterih krajih kraljevine Jugoslavije od 20. aprila dalje prepovedan uvoz konj iz onih krajev Jugoslavije, kjer je razširjena ta bolezen, odnosno kjer se je bati, da se ne razširi.

Ali bo obveljal pomorski sporazum

Francija grozi, da bo svoje zmerne predloge objavila

Rim, 22. apr. ž. »Giornale d'Italia« piše, da je francoska vlada dala Massigliu popolnoma svobodno roko, da vodi pogajanja z italijanskimi predstavniki in da najde modus za ureditev spornega vprašanja, ki onemogočuje pomorski sporazum, zaključen med Francijo, Veliko Britanijo in Italijo 1. marca.

Britanski zunanji minister Henderson dela na tem, da se reši vsaj sporazum od 1. marca in da se za sporna vprašanja najde vsaj provizorična rešitev. Taka rešitev, piše »Giornale d'Italia«, pa ne bi mogla zadovoljiti Italije. Gre namreč za izmenjavo starega vojnega brodograja in Francija želi, da se to vprašanje ne rešava do leta 1934. S tem bi Francija uspela, da ob pravem času začne z gradnjo novih vojniš ladij, ki bi zamenjale stare, in bile izločene v letih 1937—38—39 iz vojnega brodograja. S tem rešenjem pa Italija ni zadovoljna.

Pariz, 22. aprila. k. O londonskih mornariških pogajanjih, ki so se danes dopoldne zopet začela najprej z neoficielnim razgovorom delegatov vseh treh držav, javlja danes popoldne Quai d'Orsay, da je francoska vlada obrazložila svoje stališče v vprašanju nadomestnih graditev za ladijske enote, ki bodo od 1. 1937 zastarele, v

posebni noti, ki se bo nocoj izročila v Londonu in Rimu. Upanje na sporazum je tu slej ko prej zelo majhno ter se čuje v poučenih krogih, da bo francoska vlada, če bi bila premostitev obstoječih nasprotij nemogoča, obnovila svoj predlog, omejiti svoj kompromis, ki bi imel veljati do 31. decembra 1936, na štiri leta, z izrecno določbo, da naj se pogajanja o še spornih točkah obnovijo pred potekom pogodbe.

Pariz, 22. aprila. kk. »Matine« poroča, da sta po odpotovanju francoskega delegata Massiglija v London imela ministrski predsednik Laval in mornariški minister Dumond razgovor o gotovi preuredbi dosedanjega francoskega mornariškega gradbenega programa. V gotovih okoliščinah bi se Francija odrekla gradnji 23.000 tonske krizarke v tem letu, kljub temu pa predvideni gradbeni program skupno za 40.000 izvedla do konca. Poslanska zbornica bo imela takoj po zopetnem sestanku začetkom maja veliko razpravo o mornariškem vprašanju. Francoska vlada hoče svoje zadnje kompromisne predloge za poravnavo diferenc v londonskih pogajanjih objaviti v spomenici, če se njeni predlogi ne bodo sprejeli.

Velika manifestacija naših izseljencev v Nemčiji

Düsseldorf, 22. aprila. AA. V Düsseldorfu in okoliških rudnikih je naseljeno veliko številno jugoslovanskih izseljencev, ki gojijo vsi veliko ljubezen do domovine in kralja Aleksandra. Toda poedinci poskušajo z izdajniškim delom nastopati med izseljenci proti sedanjemu stanju v Jugoslaviji, a vsi njihovi poskusi so bili obojeni na neuspeh. Naši izseljenci so organizirani v zvezi jugoslovanskih katoliških društev Sv. Barbare in raznih podpornih društev. Ta društva so bila vedno patriotskega duha. 75 društev, organiziranih v zvezi je imelo ta mesec v Gladbecku veliko protestno zborovanje proti izdajniški akciji. Poedini govorniki na zborovanju so naglašali važnost manifesta Nj. Vel. kralja od

6. jan. 1929 in rezultate dela sedanjega režima v Jugoslaviji. Na zborovanju je bila sprejeta tale resolucija:

Jugoslovanski izseljenci, brez razlike vere in plemena protestirajo proti izdajniškemu delu blaznih izdajalcev, ki za tuj denar poskušajo grdniti naše narodne svetinje, ustvarjene v veliki borbi pokolenj. Jugoslovanski izseljenci naj-energičneje protestirajo proti takemu delovanju in pozivajo vse naše rojake v Nemčiji, da to delo izdajalcev onemogočijo z vsemi dopustnimi sredstvi. Jugoslovanski izseljenci pozdravljajo delo Nj. Vel. kralja Aleksandra in vseh pobornikov edinstva in ljubljani domovini.

Ultimatum upornikom na Madeiri

Lizbona, 22. aprila. AA. Poveljnik ekspedicijske vojske, ki se nahaja pred Madeiro, je poslal upornikom ultimatum. V tem ultimatu zahteva, naj se uporniki vdajo, ker bo sicer odredil napad na Madeiro z morske in kopne strani in iz zraka.

Lizbona, 22. aprila. AA. Službeno poročajo, da je blokada Azorev prekinjena. Vse razpoložljive bojne sile so koncentrirane na otoku Madeira. Pričakuje se, da se bodo uporniki kmalu udali.

London, 22. aprila. AA. Iz Lizbone odpluje v nedeljo zjutraj krizarica »Kent«, s katero se vrača valeski princ v Anglijo. Parnik »Arlanza«, ki se

vrača iz Južne Amerike v Lizbono, ne bo čakal na prince, ker je slednji dejal, da ne mara zadrževati trgovcev, ki potujejo v Anglijo.

Ni izključeno, da se bo prince izkreal v kaki francoski luki in nadaljeval potovanje z letalom.

London, 22. apr. kk. Z angleških parnikov, ki so vsidrani pred Funchalom, se poroča, da se vsi štirje mužični pripravljajo, da preprečijo izkrcanje portugalskih čet. Odkar je izbruhnila revolucija, je vest o bližanju portugalske voje ladje povzročila prvo resnično vznemirjenje.

Gibanje mednarodnega kapitala

Ustanovitev nove mednarodne banke za ureditev svetovnega trga V banki zastopana tudi Jugoslavija

London, 22. aprila. AA. Včeraj se je vrnil v Anglijo guverner »Angleške banke« Norman. Guverner je dopisniku »Daily Mail« dejal, da se je pogajal v Združenih državah glede ustanovitve velike mednarodne banke, ki bi finansirala trgovino in pripomogla k ureditvi svetovnega trga. Velike ameriške bančne skupine razen ene ali dveh so pristale na osnutek nove banke. Norman je dalje rekel, da se bo banka ustanovila na prihodnjem običnem zboru »Med-

narodne banke« v Bruslju. V novi banki bodo med drugimi zastopane: Nemčija, Češkoslovaška, balkanske države, Rusija in vse manjše vzhodnoevropske države. Francija se zamenkrat protiv ustanovitve te banke, posebno pa predlogu, naj bo zastopana v novi banki po svojih delegatih sovjetska državna banka. O tem vprašanju se vodijo pogajanja med sovjetskimi agenti v Londonu in zastopniki angleške državne banke.

Iz Španije:

Pariz, 22. aprila. AA. Havas poroča iz Barcelone, da je aretiran podpredsednik narodne zveze svobodnih sindikatov. Oblast išče še nekatere druge osebe, ki jih smatra za odgovorne za bombe in orožje, katero so našli v društvenih prostorih.

Madrid, 22. aprila. AA. Na vseh španskih univerzah so bila pozvala predavanja. V Salamanci je bil izvoljen za rektorja prof. Unamuno.

Madrid, 22. aprila. AA. Začasna vlada je naročila skladatelju Oskaru Esplu in pesniku Manuelu Machado, naj sestavita in uglasbita novo državno himno.

Upor na Islandu

Reykjavik, 22. apr. kk. Pred današnim posilstvom so bile protimonarhične demonstracije, pri katerih so demonstrantji vzklikali islandski republiko in proti danskemu gospodstvu. Metali so na palačo kamenje, ne da bi pri tem napravili kaj škode. Ministrski predsednik Thorhallsson je izrazil sožalje danskemu poslaniku, poslanstvu v Kodaču in danskemu ministrskemu predsedniku Dauningu. Dauning je izjavil v Volketingu, da se niti danski poslanik v Islandiji niti danska vlada ne vmešavala v notranje zadeve otoka. Med tem pa se je na otoku politični položaj začel pomirjati z odstopom finančnega in pravosodnega ministra. Thorhallsson ostane še z enim ministrom na svojem mestu do novih volitev, ki bodo 12. junija.

Bolgarija

Sofija, 22. aprila. AA. Kralj Boris je ob 1 popoldne sprejel v avdienco Ljapčeva.

Sofija, 22. aprila. AA. »Zora« trdi v uvodnem članku, da so nastala v »Demokratskem« zgovoru nesoglasja v vprašanju oseb, ki naj sestavijo novo vlado. Ta nesoglasja, pravi »Zora« bodo imela za posledico, da bo vlado sestavil Malinov.

Za zblizanje med Nemčijo in Italijo

Milan, 22. apr. kk. Po pogodbi med italijansko družbo za preiskovanje globokega morja in cesar Viljemovo družbo za podpiranje znanosti se je otvoril v Rovinju nemško-italijanski zavod za morská raziskovanja. Nemški poslanik von Schubert in bivši italijanski mornariški minister in poveljnik mornarice v svetovni vojni Thion de Revel sta v govoru ocenjevala znanstveno sodelovanje Nemčije in Italije, ki obeta tudi dobre nade za splošno prijateljske odnose med obema državama. V upravi novega zavoda sta oba naroda zastopana enako.

Požar in demonstracije na dunajski tehniški

Dunaj, 22. apr. kk. Danes dopoldne se je vnela sireha na dunajski tehnični visoki šoli. Sprva se je zdelo, da bo požar uničil celo palačo, vendar se je posrečilo požar hitro omejiti. Študenti so takoj v miru zapustili predavalne dvorane v višjih nadstropjih in se pridno udeleževali reševanja arhivov. Drugi pa so to priložnost porabili za politične demonstracije proti socialnodemokratskemu županu Seitzu in občinskima svetnikoma Breitterju in Tandlerju, ko so prišli na pogorišče. Kor so se te demonstracije vršile na akademskih tleh, policija ni mogla varovati visokih funkcionarjev pred klci študentov.

Jugosl. kabelska mreža

Köln, 22. apr. kk. Jugoslavija je razpisala nov našt za dobavo kablja v svrhu izgraditve jugoslovanske kabelske mreže za zvezo južnih balkanskih dežel z drugimi centri Evrope v vrednosti 50 do 60 milijonov. Tega načrta se v veliki meri udeležijo tudi nemški konzorci, v katerega spadata tvrdki AEG Siemens in Felten. V tem trenutku se vrše pogajanja o pogojih financiranja. Jugoslovanska vlada zahteva plačilni modus, ki naj bi obsegal dvanajst let.

Maribor

□ V baziliki Materē Milosti se je poročil čeraj dopolnega Matija Napotnik, ugledni poselnik iz Tepanskega vrha pri Konjicah ter nemorni delavec v krščanskih prosvetnih organizacijah, s posestnikovo hčerko Kristino Falnoga iz Preloge pri Konjicah. Poročno obredje je opravil msgr. J. Vreže. Novoporočencema obilo sreče in zadovoljstva v zakonskem življenju!

□ Smrtna kosa. V starosti 70 let je umrl lesni delavec Jožef Malek, Tezno 16. Pogreb bo danes ob pol 16 iz mrtvašnice na magdalensko pokopališče. — V splošni bolnišnici je umrla učenka ljudske šole Jerica Tobijaz, stara 14 let. Pogreb bo danes ob 15 iz mrtvašnice na mestno pokopališče. Rajnkina blag spomin, zalujočim naše sožalje.

□ Sprejem otrok v Počitniški dom kraljice Marije na Pohorju. Letošnja sezija se odpre dne 13. junija. Letos se bo sprejelo v omenjeni Počitniški dom po 100 otrok v treh skupinah in sicer se bodo sprejeli otroci in mladina obojega spola iz neimovitih in srednjih slojev v starosti 7—15 let. Pri sprejemanju bo poleg drugega odločalo zdravnikovo mnenje ter se bodo upoštevali predvsem slabotni in gorskega zraka potrebni otroci. Prijave se sprejemajo v društvenem tajnistvu v Strossmayerjevi 26 (Banovskih dečij dom) in v Zdravstvenem domu v Korosčevi 2 in sicer do 15. maja za vse skupine. Na poznejše prijave se bo mogoče ozirati le, ako bo še dopuščal prostor. Istotam se dobi lahko tudi prospekti, v katerem so razvidni podrobnosti sprejemni in drugi pogoji.

□ Ker je dajal Mohorku prenočišče so artilari, kakor smo že svojčas poročali, posestnika Sumandla iz Limbuša, ki je bil osumljen, da je Mohorka vzel pod streho vselej, kadar se je Mohorka potikal v limbuški okolici. Ker ni bilo mogoče Sumandlu dokazati krivde, so ga izpustili iz sodnih zaporov.

□ V pletilni stroj je prišla z desnico 17-letna delavka Hedvika Svete, uslužbena pri tvornici »Tekstar«. Zadobila je občutne poškodbe po celi desni roki. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

□ Ružno vince... piskri... itd. V noči na sredo so se pojavili v kleti častnikarja V. S. v Stolni 1 ter zmanjšali kletni inventar za 21 steklenice rujnega in zlatnega Pekrčana. V isti noči so menda isti grešniki izmaknili iz podstrešja v Klavniški 12 najrazličnejše emajlirano posodo, knjige, piske in obleko. Drzna svetrovčad! Ni človeka dobro biti v Ključavničarski 2...

□ V prejšnji porotni dvorani se prične danes, kakor smo svojčas poročali, monstre proces proti znani četvorki Vincencu Bezjaku, Francu Klemensbergerju, Alojziju Golobu in Dominiku Jamerniku, ki se obtožujejo, da so izvršili dne 7. septembra 1926 blizu meje umor nad finančnim stražnikom Jankom Resnikom. Razprava, ki jo je vodil ss. Lenart, bo trajala bržčas tri dni in je zato opaziti zlasti v obmejnem ozemlju razumljivo veliko zanimanje. Prič je povabljenih nad 100. Obtoženci taje vsako koro. Dva-krat so sedeli na zatozni klovi pred poroto, dvakrat so bili oproščeni. Lansko leto pa so se nenadoma raznesle govorice, da so se obtoženci bahali z umorom, radi česar je bilo proti vsem štirim zopet obnovljeno postopanje.

□ S turnejskim programom nastopi mariborska Glasbena Matica v uniojski dvorani v soboto, dne 2. maja. — V petek redna vaja.

□ Mali trg. Kmetje so pripeljali 3 vovoz krompirja in čebule in drugih pridelkov. Inenitno je bil založen seneni trg: 30 vovoz sena in 7 vovoz slame. Sadik cela kopica. Italijanske solate veliko, povpraševanja pa ne baš preveč: 14 dinarjev kg! Niso to mačje solze. Mariborske gospodinje pravijo: bo že ceneje.

□ Dobrosrčno boterco bi rada dobila sitomašna učenka šestega razreda ljudske šole. Velikodušna dobrotnica, ki bi se zanimala zanjo, naj vpraša na naslov pri podružnici Slovenčeve uprave na Aleksandrovi cesti 6 (Prosv. knjižnica).

□ Mariborski sportniki. Mariborci gostujejo v nedeljo, dne 26. t. m. v Celovcu ter odigrajo s tamkajšnjim Rapidom prijateljsko tekmo. — Rokoborbeni preizkusi za prvenstvo Dravske banovine bodo — sedaj nepreklicno! — v dnevi 25. in 26. t. m. Priidejo rokoborci iz Ljubljane, Celja in Zagreba. — V Mariboru pa bomo imeli v nedeljo tudi ljubljanske goste: Primorci se spoprimejo v prijateljski tekmi z železničarji.

□ Kako je Liza hotela »scopirati« v njegovo srce ljubezen do Jere. Se veliko je lahko vernosti na svetu, da se na ta račun razni cle-

menti s tem preživljajo. Lizika H. je znana po tem, da se peča s proročanjem iz kart. Pa je Lizika zanimala Jeričina usoda. Ko je vse v okolici poizvedela, je šla k Jerici H. v Ptuj in ji iz kart razbrala njeno »žalostno usodo«, ki ima svoj vzrok v tem, ker je v srcu njenega moža vsakršna sled o ljubezni shlapela. In je Lizika prepričala Jerico o tem, da se mož še lahko spreobrne ter ji nasvetovala, naj primčša svoje sline vintu, ki ga naj da potem svojemu možu piti. Lizika je bila pri Jerici stalen gost in ji izvajala na račun njene lahkovernosti do 800 dinarjev gotovine ter obleke, perila in drugih stvari v skupni vrednosti 1000 dinarjev. Lizika se je v ta svoj položaj tako uživala, da je decembra 1930 prišla celo s svojim možem k Jerici, da bi ji pomagal odnesti kar celo vrečo razne obleke in perila. Končno se je zgodilo, da se je Lizika znašla na zatozni klopi prevare in da je bila pred tuk. sodiščem obsojena radi tega na tri mesece strogega zapora, 100 Din kazni ter troletno izgubo častnih pravic.

□ Predavanje. O pariških gledaliških igrah v februarju 1931 predava v »Vesni« v soboto ob 20 Mare Vey, profesor za francosko književnost v Ljubljani.

□ Izid ljudskega štetja v Rožpohu. 1007 prebivalcev, od teh 10 Nemcev.

□ Nezgoda 3-letnega fantka. 3-letni posestnik sin Anton Krepek iz Ljubljane je prišel z levo roko v slamožnico. Poškodba je velika in je moral biti prepeljan v splošno. Njegovo stanje je precej resno.

□ Smotro psov priredi v nedeljo ob 7 v hotelu »Merano« v Mariboru lovsko društvo.

Ptuj

Javna seja mestnega občinskega odbora se vrši danes ob 6 zvečer z običajnim dnevnim redom. Poleg drugega je na sporedu tudi točka o električni zadrugi.

Ljudsko štetje se bliža koncu. V sosednji občini Breg je živelo o priliki popisovalca 1475 ljudi. Slovenja vas številčno poseka Breg; saj ima 1596 ljudi: 758 moških in 838 žensk. V vsaj fari bo v primeri z zadnjo statistiko precej velik narastek.

V preteklem tednu sta se v minoritski cerkvi poročila dva para. Prvi je bil iz Pacinja Jožef Ratek in Valentin Milka. V ponedeljek pa sta pristopila pred oltar železniški uradnik Črnač Franc, ki je v službi v Zemunu, in Meglič Kristina, ki je trgovka v Zagrebu in je doma s ptujске okolice. — Tudi dva pogreba so imeli pri oo. minoritih. Pokopali so delavca Vela Martina iz Podvinca in vdovo Zagoršek Ano iz Dornave, ki je dosegla 78 let.

Za davek na poslovni promet, za katerega bo treba napraviti prijavo za prvo četrtletje, so potrebna navodila nabita na oglasni deski trgovskega gremija v Ptuj.

Pregled sodov se vrši v aprilu v dneh 22., 23., 24., 25., 27. in 28.

Prosvetno društvo v Ptuj je v zadnjem času kupilo lepo število novih slovenskih in nemških literarnih del. Omeniti je treba zlasti mojstrske knjige, ki jih je za tekoče leto napovedala Jugoslovanska knjigarna v Leposlovni in ljudski knjižnici.

Celje

□ 60 letni obstoj obhaja dne 6. in 7. junija celjsko gasilno in reševalno društvo, nakar se opozarja druga društva.

□ Hmeljarska prodajna zadruga, nedavno ustanovljena s sedežem v Zalcu, ima v nedeljo 26. aprila svoj prvi redni občni zbor ob pol 9 dopoldne v dvorani hotela Evrope.

□ Umrl si: V celjski bolnišnici Stegenšek Marija, delavka v Libojah in Fendre Andrej, 62 letni hlapec iz St. Jurja ob juž. žez. V okolici 47 letna zasebnica na Ostrožnem Mirnik Apolonija.

□ Iz Laškega. Mesto ima po ljudskem štetju 1684 prebivalcev; torej se je število prebivalcev zmanjšalo do zadnjega ljudskega štetja. Seveda so začeli takoj ugaibati, kje bi bil vzrok temu dejstvu in so prišli do sklepa, da je to posledica zmanjšanja nekih industrijskih podjetij. Zato ima sosedna občina Marijagradec 2881 prebivalcev. — Okrajnemu načelnstvu v Laškem je javil zaradi prezaposlenosti svoj odstop župan občine Marijagradec Topole.

□ Prenos trupla. Danes ob 5 popoldne bodo na mestnem pokopališču prenesli trupl uglednega in priljubljenega celjskega veletrgovca gosp. Frana Strupija in njegove hčerke Mirice iz mestne grobnice v rodbinsko, ki je bila v preteklem tednu dogotovljena.

Na Homeu imajo mešani zbori 30 grl. vodi jih organist Jerman. Zapeli so Grumovo »Moja kosa« in Devovo »Veselo letno časce. Moški zbori so boljše od ženskih. Prožen sopran bi zboru zelo pripomogel. Pevovodja vodi zbor mirno, varno, zbor mu sledi, a uide tupatam poedinec, da trpi enotna vbranstvo in dinamika. Z obrazov jim je žarel mladeniški ogenj in navdušenje, so po večini mladi in se bo gotovo kmalu popolnoma vbrali in odstranili omenjene nedostanke.

V Radenciškem se se šele pred nekaterimi meseci zbrali in organizirali. Nad 30 jih je v meš. zboru, vodi jih zelo spreten organist Plevel. 30 po večini mlade pevke in komaj dozoreli fantje, zato je njih barva sočnata, pojo zelo umerjeno in zvočno, nikjer ne ruši nihče harmonije; zllili so se v vseli pesmah, v Žirovnikovih (Majerjevi) »Kje so moje rožice«, Bajukovi »Na Gorenjskem je leino:« in »Slanci«, tako lepo, da so se resno potegovali za prvo mesto. Nekateri so jim ga tudi odkrilo priznali. Posebno ubran je moški zbor, ki je zapel zlasti zadnjo s tenor. samosplovom kaj mehko in prisrčno.

Kamnški zbor, ki ga vodi Heybal, šteje 32 grl in razpolaga z dobrimi Hubadovi in lepo rutino. Naštudirali so kaj okusno Hubadovi: »Luna sije« in »Skranček pojce«. Zbor sledi zelo uglajeno, točno na vsak mig. Zato je agogika smiselna in petje ubrano. Ženski glasovi so skoro boljše od moških, ki so tupatam hoteli po silji v ospredje. Odlikuje pa se zbor po vzorni disciplini, pevovodja je globoko izobražen strokovnjak.

Sledil je meš. zbor iz Doba pod vodstvom org. Mazovnika. Tudi ta zbor se je organiziral šele pred dobrim letom. a zveni tako enotno, kot bi imel same stare, izvežbane pevce in zveni nadvse čisto, prozorno, polno, četudi jih je le 29. Enotna izreka, čista intonacija, točna ritmika, vzorna disciplina jih je potisnila tako krepko v ospredje, da se se resno borili za prvenstvo. Pevov. vodi smiselno

Iz raznih krajev

Ježica pri Ljubljani. V torek popoldne se je pripeljal v našo farno prevzisevni knezoškof dr. Rožman, S. Črnuč, kjer je dopoldne birmoval, so knezoškofa spremlili prav do naše cerkve črnuški fantje in mošje na konjih, nekateri v narodnih nošah, drugi v gasilski uniformi. K sprejemu knezoškofa se je pred farno cerkvijo na Ježici zbrala po svojih predstavnikih vsa fara, dočim so iz zvonika pridno pokali možnarji v pozdrav. Zlasti častno je bil zastopan občinski odbor z županom Severjem na čelu, vsa šolska mladina z učiteljskim zborom, dalje stoženski in ježenski gasilci, Marijina družba z zastavo, vrsta drugih odličnih faranov ter množica ljudstva. Knezoškofa je v imenu občine pozdravil župan Sever, za Prosvetno društvo predsednik Hvastja, za gasilce načelnik Peršin Franc. Zvečer se je v dvorani vršil pozdravni večer, ki ga je priredilo Prosvetno društvo. Razen knezoškofa Rožmana in njegovega spremstva se je skromne, pa iskrene ter prav srečno uspele akademije udeležili občinski odbor po svojih najodličnejših predstavnikih, ostali farani pa so napolnili dvorano, kakor še nikoli ne. Najpristnejša točka večera je bila, ko je škofa raz odes pozdravil najmlajši ježenski pevec, jedva 4-letni fantek železničarja Toneta Jakopiča, ki je knezoškofa nagovoril ter zelo korajžno in prav lepo zapel nekaj posrečenih pesmic. Po akademiji je knezoškof Rožman nagovoril občinstvo ter se vsem, zlasti pa Prosv. društvu zahvalil za ta lep večer, bodreč člane k nadaljnjemu delu za katoliško omiko in prosveto, ki edina je za človeka prava in zveličavna. — Drugi dan, v sredo dopoldne je knezoškof poddelil domačim birmancem zakrament svete birmе.

Gorje pri Bledu. Danes pride v župnijo Gorje novomenovani župnik kg. Gabrijel Petrič, do sedaj župnik v Zagradcu na Dolenjskem. Po starih mesecih dobi torej župnija zopet svojega župnika, kateremu želimo, naj bi mu bila fara Gorje kraj uspešnega dela, miru in veselja.

Na Uršnih selih, tri postaje od Novega mesta proti Beli krajini, so farani sprejeli te dni novega župnega upravitelja g. Kralja Franca, ki je bil doslej kot vpokojenec v Litiji. G. župniko želimo na prijaznih Uršnih selih čimveč zadovoljstva in se mnogo let plodonosnega dela med svojimi farani.

Rečica ob Savinji. Zadnjo nedeljo so priredili učenci tuk. šole pod vodstvom svojih učiteljev igro »Dve Maričiki«. Igra je bila zadovoljivo podana — posebno so ugajali palčki in vile. Dopršeno pa je bila izvedena zadnja točka, t. j. telovadba šestih deklic z lok. Na zahtevano občinstva se je ta točka ponavljala. Kljub slahemu vremenu je bila dvorana polna hvalečnih gledalcev. — Naš pek Faganeli je kupil Jurčevo posveto. Prejšnje poslopje preureja sedaj v hlev in skedenj. —

Sotelska dolina

Zapuščena pastorka naših lepih dolin sanja o raznih obljubah, s katerimi so tolažili prebivalstvo. Železnica, rudokopi itd. No, in vendar je prišel čas, ko so vsaj malo popravljali ceste. Celo za lepo zvezo so preskrbeli s tem, da so gradili kmalu pod šmarjem novo cesto, ki pelje na Zibiko, obenem pa bo pod Mestinsko vasjo vezala staro cesto pri Pristavi s arcem okraja, prijaznim šmarjem. Upamo, da bo to delo tudi do konca speljano. Prelepi kraji Podčetrtek, Buče, doli do si-vega Sv. Petra pod Sv. gorami lahko danes brez težav obiščeš iz lepe savinjske metropole, prijaznega Celja. Upamo, da nam tudi te zveze ne od-važamejo, za katero ima največje zasluge naš delavci in nesebični rojak dr. Anton Ogrizek, bivši celjski podžupan.

Kakor je vrli šmarski Turk sprožil in deloma izvršil idejo, da veže Sotelsčane s šmarjem brez hribov, tako da je dr. Ogrizek skrbel, da je tudi najbolj oddaljene kraje kakor Sv. Peter, katerega prebivalstvo se je že skoraj odtujilo savinjski metropoli, navezal na to meslo.

Se marsikateri načrt dr. Ogrizka čaka danes, ne vemo po kateri zaslugi, na realizacijo. Kako se je ježilo porini prebivalstvo tam ob Sotli, ko je bil ukinitv avtopromet, najbolj pa Sv. Peter, ker se vedno ni preložen Srebrnik, ta stara prometna ovira, dasiravno bi bilo delo že davno lahko izvršeno.

Zato pa znajo prebivalci ob Sotli ceniti zasluge, katere si je zanje pridobil naš dr. Ogrizek, zato pa bomo tudi v bodoče prosili, da nas ne bo pozabil, kakor tudi mi ne nęa.

Vam pa, ki hočete videti te lepe kraje ob Sotli, priporočamo, da se poslužite naše avtozveze Celje—Rogaška Slatina—Sv. Peter.

mirno, samo pretirano diferenciranje t in p ni vedno prijetno, a je tudi to dosegel uspeh, ker je bilo tako enotno izdelano, da je ta uglajenost odteljala neprijetno pretiravanje. Naj še to izenači, pa se bo povzpel med najboljše zборе. Ima vse pogoje za to: mladi, sveži glasovi, navdušenja nič koliko in spretno vodstvo. Pelj so Žirovnikovo »Oglare in K. Adamiča« vsi so prihajali, ki menda ni narodna (ljudska) in je konec kar neokusno predlog.

Moravčanov je bilo toliko, da sta jih komaj dva avtobusa pripeljala h koncertu. Krog 80 jih je, vodi jih org. Capuder. Pelj so Piratovo »Na Gorenjskem je leino« v mešanem in Bajukovo »Tri leta bom kopale v moškem zboru. Zbor napravi izredno dober utis, petje mu zveni polno, barvito, je izborno upel in v izvrstnih rokah Pelj so tako. da jih je težko odriniti s prvega mesta. Zbor je mogočen dokaz, kaj zmore složno tržanstvo. Za zbor bi Moravčane gotovo marsikatero mesto zavidovalo. Res pa je: boljše en dober, močen zbor, kot dva trije šibki. Se posebno mehko, prisrčno je pel moški zbor.

Kot gosta sta sodelovala moška zborna iz Kamnika »Solidarnost« in »Lira«, prvi pod vodstvom Fr. Vidmarja, drugi pod Cir. Vrešakom. Oba sta lepo ubrana, zvenita čisto, zvočno, dasi prvi nima prav posebnih pevskih moči na razpolago. Znali so pa kljub temu z vzorno disciplino in medsebojno obzirnostjo v vzornem pianisimu preiti varno in lepo vse zapreke. Pelj so Adamičev: »Je pa davi« in Pavčičev: »Ko so fantje po vasi šli« g. baritonom, ki ga je pel pevovodja. Zbor je napravil prav dober utis.

»Lira« je starejša, dobro upeto društvo, va-jeno nastopov, poje zelo zvočno, okusno, fino, uglajeno. »Sprej plitke pojce« (Devova) je zvenelo vse ljubko, druga »Tam, kjer lunica« pa ni dosegla prve, in sicer jo že priredba prve sama za se veliko pestrejša in pesem drugega kova. Oba

Aspirin

tablete

pristne le z

Bayer-jevim križem

Važni sklepi JNZ

Na zadnji seji je JNZ razpravljala o važnih stvareh. Naše nogometaše bodo zanimali predvsem sklepi, ki se tičejo naših klubov. Zagrebška nogometna podzveza priredi 31. maja medmestno tekmo, ki je bila sklenjena že pred določitvijo novega načina tekmovalja za državno prvenstvo. Proti reprezentanci Zagreba bo nastopilo mestno zastopstvo Münchena. Radi tega je JNZ preložil nekatere tekme. Spremenjeni so predvsem termini tekem med Ilirijo in Gradjanskim; in sicer je tekma Ilirija : Gradjanski, ki bi se imela vršiti 31. maja v Ljubljani, preloži na 3. maja, tekma pa, ki bi se morala vršiti 12. julija v Zagrebu, se bo pa odigrala šele 2. avgusta.

Dalje je gosp. dr. Stipčič iz Siska izključil, za dobo 6 mesecev iz vseh sportnih organizacij. Znano je namreč, da je bil dr. Stipčič velik nasprotnik lig. V tej borbi je šel celo tako daleč, da je grozil malim klubom, češ da bodo še naprej pod oblastjo zagrebške podzveze, ki bo že pokazala klubom, ki bodo glasovali za lige. Naravno, da je morala Zveza napraviti odločne korake proti taki nepravilni agitaciji visokega podzveznega funkcionarja, ki je izrabljaj svoj položaj v agitacijske svrhe.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Četrtek, 23. aprila: 11.45 Šolska ura: Otroške narodne pripovedke pripoveduje V. Moderndorfer. — 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče, borza. — 18.30 Drago Ula: Gimnastika. — 19. Dr. Mirko Rupel: Sbolhrvaščina. — 19.30 Dr. O. Reya: Vremenslovje. — 20. Poročilo: Duševna vzgoja otroka. — 20.30 Koncert muzike dravske divizijske oblasti. — 22.30 Casovna napoved in poročila.

Petek, 24. aprila: 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13. Cas, plošče, borza. — 18. Mladinska pevška ura, poje zbor mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani. Osemletni Duško Polak igra na harmoniko. — 19. Dr. S. Lapajne: Pravice avtorjev. — 19.30 Dr. Lovro Sušnik: Francosčina. — 20. Prenos opere »Idomeneo« z Dunaja. — 22. Casovna napoved in poročila.

Drugi programi

Petek, 24. aprila.

Belgrad: 12.45 Opoldanski koncert. — 17.30 Vokalni koncert. — 18. Narodna z dudo. — 20.30 Vokalni koncert. — 21. Marija Zaludova: Vokalni koncert. — 22.50 Radio-orkester. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17. Koncert. — 20.30 Belgrad. — 21. Vokalni koncert (Marija Zaludova). — 21.30 Komorna glasba. — 22.40 Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Orkestralni koncert. — 17.35 Plošče. — 18.40 Ciganska glasba. — 19.30 »Aida«, opera, Verdi. — Dunaj: 15.25 Popoldanski koncert. — 19.30 »Idomeneo«, opera, Mozart. — 22.25 Večerni koncert. — Milan: 19.15 Pesta glasba. — 19.50 Plošče. — 21. Pester koncert: soli, zbori, orkester. — Praha: 19.05 Saxofon (solo). — 19.55 Mozartov koncert. — 22.20 Sodobna glasba. — Langenberg: 20. Koncert orkestra. — 21.15 »Levinja in general«, igra. — 23. Jazz-orkester. — Rim: 17. Orkestralni koncert. — 20.40 »Valčkove san«, opereta. — Berlin: 19. Vesela glasba. — 20.40 Koncert. — Katowice: 20.15 Simfonični koncert Filharmonije. — Muhlacker: 11.45 Koncert. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 19.25 Mandoline. — 20.05 Simfonični koncert. — 21 »Pomlad« (lirika). — 23. Plesna glasba. — London: 18.40 Oklet. — 20.20 »Will Shakespeare«. — 22.35 Plesna glasba. — Mor. Ostrava: 16.30 Orkestralni koncert. — 19.05 Ljudska glasba. — 19.20 »Evgenij Onjegin«, opera, Čajkovski. —

Cerkveni vestnik

Praznik Marije, Matere dobrega sveta (26. aprila). Družba sv. Petra Klaverja obhaja praznik Marije, Matere dobrega sveta, katero ji je dal papež Pij X. za nebeško varuhinjo, na sledeči način: V nedeljo 26. aprila v frančiškanski cerkvi ob 3 popoldne misijonski govor dr. p. Romana. Nato litanije in blagoslov, k sklepu darovanje za ubogo afriške misijone. Prisrčno vabimo k obliini udeležbi. Vsi verniki dobe ta dan popoln odpustek pod navadnimi pogoji (Pij X.).

Kulturni obzornik

Pevska zveza — Koncert kamniškega okrožja

V nedeljo, dne 19. aprila je priredilo kamniško okrožje v društvenem domu v Kamniku pevski koncert, ki je bil posvečen samo narodni pesni. Sodelovalo je 7 zveznih zborov in dva zbora kot gosta. Po pozdravu, ki ga je izrekel predsednik okrožja Stelgar ravn. Mateju Hubadu, v š. kapel. dr. Cerina, zveznemu pevovodji prof. M. Bajuku in vsem navzočim je otvoril koncert točno ob pol 4. ure meš. zbor iz Nevelj pod vodstvom župana Novaka. Samo dvanajst jih je bilo, pa so zapeli dosti srečno v Hubadovi harmonizaciji »Ljubca povej« in Bajukovo »Meglico«, zbor je zvenel dosti izravnavo in ritmično lepo umerjeno. Posebno naj omenimo točno ritmično sopr. samospjeva v Meglici, ki ni prav lahek, ker obsega nekaj ritmičnih drobcev, ki so nevarni. Ce bi bil še bas močnejši in zvočnejši, bi bila opravila ta zaokrožena družina kar izvrstno. Male neuglajenosti, ki so se tu pa tam pokazale, gredo na račun dejstva, da je nastopil zbor prvi in je moral šele prebiti led. Pevovodja vodi zbor prav lepo, mirno in varno.

Župan Lipar je pripeljal iz Mengša 10 fantov, ki so zapeli Devovi »Čej so tiste stiezice« in »Dobro jutro, dekle moje«. Zbor je dobro ubran, intonacijsko čist, ritmično enoten v harmoniji enakomeren, agogika je bila dobra. Glasovi so lepo porazdeljeni, le tenor je v višini malo preveč silil v ospredje. Naj bi bil ostal ves čas diskreten v fazetu, pa bi bilo petje brezhibno. Pevovodji se jasno vidi, da živi v njem vsaka mišica s pesnijo, je izkušen in ve, kaj hoče. Pevci gledajo preveč v note.

Na Homeu imajo mešani zbori 30 grl. vodi jih organist Jerman. Zapeli so Grumovo »Moja kosa« in Devovo »Veselo letno časce. Moški zbori so boljše od ženskih. Prožen sopran bi zboru zelo pripomogel. Pevovodja vodi zbor mirno, varno, zbor mu sledi, a uide tupatam poedinec, da trpi enotna vbranstvo in dinamika. Z obrazov jim je žarel mladeniški ogenj in navdušenje, so po večini mladi in se bo gotovo kmalu popolnoma vbrali in odstranili omenjene nedostanke.

V Radenciškem se se šele pred nekaterimi meseci zbrali in organizirali. Nad 30 jih je v meš. zboru, vodi jih zelo spreten organist Plevel. 30 po večini mlade pevke in komaj dozoreli fantje, zato je njih barva sočnata, pojo zelo umerjeno in zvočno, nikjer ne ruši nihče harmonije; zllili so se v vseli pesmah, v Žirovnikovih (Majerjevi) »Kje so moje rožice«, Bajukovi »Na Gorenjskem je leino:« in »Slanci«, tako lepo, da so se resno potegovali za prvo mesto. Nekateri so jim ga tudi odkrilo priznali. Posebno ubran je moški zbor, ki je zapel zlasti zadnjo s tenor. samosplovom kaj mehko in prisrčno.

Kamnški zbor, ki ga vodi Heybal, šteje 32 grl in razpolaga z dobrimi Hubadovi in lepo rutino. Naštudirali so kaj okusno Hubadovi: »Luna sije« in »Skranček pojce«. Zbor sledi zelo uglajeno, točno na vsak mig. Zato je agogika smiselna in petje ubrano. Ženski glasovi so skoro boljše od moških, ki so tupatam hoteli po silji v ospredje. Odlikuje pa se zbor po vzorni disciplini, pevovodja je globoko izobražen strokovnjak.

Sledil je meš. zbor iz Doba pod vodstvom org. Mazovnika. Tudi ta zbor se je organiziral šele pred dobrim letom. a zveni tako enotno, kot bi imel same stare, izvežbane pevce in zveni nadvse čisto, prozorno, polno, četudi jih je le 29. Enotna izreka, čista intonacija, točna ritmika, vzorna disciplina jih je potisnila tako krepko v ospredje, da se se resno borili za prvenstvo. Pevov. vodi smiselno

mirno, samo pretirano diferenciranje t in p ni vedno prijetno, a je tudi to dosegel uspeh, ker je bilo tako enotno izdelano, da je ta uglajenost odteljala neprijetno pretiravanje. Naj še to izenači, pa se bo povzpel med najboljše zборе. Ima vse pogoje za to: mladi, sveži glasovi, navdušenja nič koliko in spretno vodstvo. Pelj so Žirovnikovo »Oglare in K. Adamiča« vsi so prihajali, ki menda ni narodna (ljudska) in je konec kar neokusno predlog.

Moravčanov je bilo toliko, da sta jih komaj dva avtobusa pripeljala h koncertu. Krog 80 jih je, vodi jih org. Capuder. Pelj so Piratovo »Na Gorenjskem je leino« v mešanem in Bajukovo »Tri leta bom kopale v moškem zboru. Zbor napravi izredno dober utis, petje mu zveni polno, barvito, je izborno upel in v izvrstnih rokah Pelj so tako. da jih je težko odriniti s prvega mesta. Zbor je mogočen dokaz, kaj zmore složno tržanstvo. Za zbor bi Moravčane gotovo marsikatero mesto zavidovalo. Res pa je: boljše en dober, močen zbor, kot dva trije šibki. Se posebno mehko, prisrčno je pel moški zbor.

Kot gosta sta sodelovala moška zborna iz Kamnika »Solidarnost« in »Lira«, prvi pod vodstvom Fr. Vidmarja, drugi pod Cir. Vrešakom. Oba sta lepo ubrana, zvenita čisto, zvočno, dasi prvi nima prav posebnih pevskih moči na razpolago. Znali so pa kljub temu z vzorno disciplino in medsebojno obzirnostjo v vzornem pianisimu preiti varno in lepo vse zapreke. Pelj so Adamičev: »Je pa davi« in Pavčičev: »Ko so fantje po vasi šli« g. baritonom, ki ga je pel pevovodja. Zbor je napravil prav dober utis.

»Lira« je starejša, dobro upeto društvo, va-jeno nastopov, poje zelo zvočno, okusno, fino, uglajeno. »Sprej plitke pojce« (Devova) je zvenelo vse ljubko, druga »Tam, kjer lunica« pa ni dosegla prve, in sicer jo že priredba prve sama za se veliko pestrejša in pesem drugega kova. Oba

zbora sta bila v pestri družbi živalne tekme nad vse iskreno pozdravljena in smo zlasti »Liro« vsi visoko takisrali.

Skupno petje je vodil okr. pevovodja šol. upr. I. Primožič, ki je bil inicijator in duša vse prireditve. Pelj so v moškem zboru: okrog 150. Bajukovo »Ze rože po polju cvetelo«

Drago Gorup & Co.

KONFEKCIJSKA TRGOVINA
Miklošičeva cesta št. 16/I
nudi novosti v
DAMSKIH PLAŠČIH, OBLEKAH in
POVRŠNIKIH za GOSPODE
NAJCENEJE

Dnevna kronika

Koledar

Ceritek, 23. aprila: Adalbert (Vojteh), škof, mučenec.

Osebnosti

Umeščen je bil včeraj dne 22. aprila 1931 na župnijo Gorje pri Bledu g. Gabriel Petrič, doslej župnik v Zagradcu.

Znatne stavbne prihranke

dosežete, če Vam izvrši načrte, proračune in nadzorstvo Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25 I.

Ostale vesti

Ljubljanski mali dnevniki. »Jutro« se je zadnje dni parkrat spustilo v pohlevno polemiko z »Jugoslovancem«. Zanimivo je, da »Jutro« svojega kolega nikakor po imenu ne imenuje, temveč da stalno rabi za njim izraz »ljublanski mali dnevniki«. Vprašanje je, ali dela »Jutro« to iz prezira do »Jugoslavnca«, da se mu ne zdi vredno ga niti imenovati, ali iz spoštovanja do njega, ali pa ima v mislih, da se še nič ne ve, kako in kaj se utede že zgoditi.

Romanje v Rim. Vsi, ki se nameravajo udeležiti romanja v Rim na proslavo 40 letnice izdajanja okrožnice papeža Leona XIII. »Rerum novarum«, naj se takoj prijavijo, pošljejo Din 50.— za izkaznico, ostalo vsoto Din 1250.— za vožnjo, hrano in stanovanje pa do 25. aprila. Običnemu tuđu Padovo in Benetke. Prijavite se na naslov: Pripravljalni odbor za proslavo 40 letnice »Rerum Novarum«. Ljubljana, Miklošičeva cesta 22-1.

Obmejni turistični promet z Italijo. Slovensko Planinsko društvo, Osrednji odbor v Ljubljani opozarja že enkrat na že objavljeni razglas radi prijav za doseg obmejnih kart v svrhu posežanja planin v obmejni zoni. Kdor reflektira na obmejno karto, se mora zgledati v pisarni Osrednjega odbora (Palača Kred. banke, IV. nadstropje) neopredeljeno do 25. t. m. Vsakdo naj prinese s seboj sliko za legitimacijo in 10 Din za pristojbino.

Redni občni zbor Slovenskega planinskega društva se vrši v nedeljo 26. aprila t. l. ob 9. dopoldne v dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

Dnevni red: Pozdrav predsednika; poročilo tajnika; poročilo knjigovodje; poročilo računskih preglednikov; samostojni predlogi; slučajnosti.

Moderno urejen umetni mlin z lastno električno razsvetljavo in z vodno-turbinskim pogonom je zgradil g. prof. dr. Josip Jenko na svojem posestvu v občini Cerklje pri Kranju. Obratovati bo mlin začel prihodni teden.

Društvo! Oskrajno načelstvo v Laškem je z odlokom z dne 14. aprila naročilo vsem občanom v Laškem okraju, da razglašajo, da priredi Kmeteska prosveta Ljubljana v nedeljo, dne 26. aprila jutraj socialno-gospodarski tečaj. Opozarjamo tudi druga društva, da se poslužijo te ugodnosti in potem oskrajnega načelstva razglašajo svoje prireditve.

Resnična zgodba. Zgodila se je neke v Savinjski dolini, kraja ne bomo imenovali. Neki kmet je prodal svojega vola mesarju po 550 Din. Kmetu se je potem preneumno zdelo, zakaj da bi moral on istemu mesarju, ki mu je prodal vola po 550 Din, plačati meso po 18 Din. Gre k njemu ter mu pravi, da ne kupi več mesa, ako mu ga ne da po 12 Din in mesar je takoj ugodil tej zahtevi, da da bi »gibal«.

Ljudske šetnje. V občini Sv. Lenart nad Laškem so našli 752 prebivalcev, leta 1921 pa 889. Dasi ravno je v tej občini več kmetovskih družin, ki imajo 9 in več otrok, je število prebivalcev vseno padlo, ker se je vsled krize našega kmetijstva zelo veliko ljudi izselilo v Francijo, Belgijo in Holandijo. — Občina Marija Gradec ima 2885 prebivalcev.

Rdeči križ v Prekmurju. V nedeljo, 19. t. m. se je vršila ustanovna skupščina krajevnega odbora Rdečega križa v Bogojnici. Ob 20. se je zbralo klub skrajno slabemu vremenu prav lepo število ljubiteljev obojega spola v gostilni Vogel. Skupščino je otvoril g. Katusi Evžen, pozdravil navzoče ter delegata občinskega odbora R. kr. g. Ivana Malnarica, ki je v daljšem govoru opisal pomen in namen R. kr. Navzoči so z zanimanjem sledili njegovemu predavanju in ga nagradili z burnim odobravanjem. Po sprejetju društvenih pravil je bil izvoljen soglasno za predsednika g. Brelih Otton, šol. upravitelj. Istotako soglasno je bil izvoljen upravni in nadzorstveni odbor. V upravni odbor so bili izvoljeni: Bertonec Terezija, Vogel Terezija, Bezjak Matija, Breznik Janjo, Katusi Evžen, Puhar Stefan, Savče Jožef, Simen Jože, Vugrinec Stefan; v nadzorstvo pa: Horvat Stefan, Pintarčič Janez, Pučko Stefan.

Organizacija ima 40 rednih članov. V Prekmurju imajo sedaj 5 krajevnih odborov Rdečega križa: Beltinci, Bogojnica, Dodrovnik, Dol. Lendava, Mur. Sobota. Dobri Prekmurci so vneti za človekoljubno delovanje.

Med Bodule gremo. Kdo so Boduli, počnajte do kosa, pa zveste. Otok Krk je naš največji otok, ki je dovolj burje iz Velebita na vzhodni strani poploma »gol«, v notranjosti pa pust in kameen, na vzhodu pa rodovit. V tričeturi ure pri dež s parobrodom v Omisalj, kjer je krasen razgled na Kvaternik, pod mestecem so pa razvaline gradu Fulvius. Od Omislija 4 km naprej so Nitvice, kjer se nahaja tudi jezero. Nasproti Opaplju v Italiji je kopališče Malinska, zelo obiskano zavoljo bujne vegetacije in miliga podnebja. Morje čisto in bistro ko kristal. Mesto Krk kaže čisto benečansko lice, kjer je še veliko rimskih spomenikov. Včasih je bil obkidan z debelim zidom, je troje vrat, ki se še danes vidijo, je vodilo vanj. Slovenci smo dali Krku že dva škola (Mahnč, Srebrnič) in je stolnica najbrž iz 14. stol., še starejša pa je cerkev sv. Kvirina. Ima lepo kopališče Dražica, zavarovano proti vsem vetrovom. Četrto ure od Krke je najmlajše kopališče v severnem Jadranu, pa menda med Slovenci najbolj znano, Aleksandrovo, odkoder prideš s čolnom v četrto ure na gosto obrabljeno otočje Kosljun, kjer je v cerkvi so. franciškanov pokopana Katarina, hči Ivana Frankopana. Baška, nasproti Senja, ima zaliv kakor jezero in so si jo Čehi izvolili za letovanje. Že to

nam pove, da mora biti kopališče dobro, lepo in poceni. V cerkvi sv. Lucije (2 in pol km) je plošča kralja Zvonimira, kjer je ohranjen najstarejši staroslovski napis. Vse te kraje, vse te reči in še mnogo več boš videl za 850 Din, če se prijaviš za izlet Jadranske Straže v Ljubljani, ki bo o binkošti.

Poziv fotografom. Na tujsko-prometni razstavi v jeseni leta 1931 bo v njenem propagandnem delu poseben oddelček namenjen fotokloristiki. Pripravljalni odbor razpisuje radi tega 11 nagrad za najboljše povečane fotografije tujsko-prometnih krajev Dravske banovine in sicer: 1 nagrada Din 750.—, 2. nagrada Din 500.—, 3. nagrada Din 300 in 8 nagrad po Din 150.—. Natečaj se lahko udeleži vsak poklicni fotograf ali fotograf-amater Jugoslovani. Slike se morajo predložiti pisarni pripravljalnega odbora za prireditve tujsko-prometne razstave, Ljubljana Šelenburgova ulica 7-1. bodisi že v povečanem obsegu, bodisi vsaj v formatu 9x12 cm pod geslom z zapetelno kuverto, v kateri se nahaja točen naslov natečaja, najkasneje do 20. junija 1931. Natečajnik nagrajenih slik v merilu vsaj 9x12 cm se zaveže, da da sliko v ustrezni merilu, vsaj 30x40 cm, na razpolago pripravljalnemu odboru za razstavo. Poleg nagrajenih slik se morejo razstaviti tudi druge fotografije v povečanem merilu, kolikor bo to dopuščal prostor. Nagrajene slike more pripravljali odbor na svoj račun pomnožiti ter jih uporabljati za tujsko-prometno propagando.

Sabotica ima 98.700 prebivalcev. Pravkar so bili objavljeni rezultati ljudskega štetja v Subotici in znan število prebivalcev v Subotici 98.700 prebivalcev. Prebivalstvo je od zadnjega štetja leta 1926 padlo skoro za 500 duš.

Za birmo

kupite že sedaj
ure, zlatino in srebrnino
F. Čuden Ljubljana
Prešernova 1
Oglejte si izložbo

Sineva in mati ubili očeta. Pred kratkim je iz vasi Zimič v bližini Karlova nenadoma izginil kmet Stanko Gorkovič. Te dni pa je radi deževja narasla Kolpa naplavila njegovo truplo v bližini vasi Kovačevce. Spočetka se je splošno mislilo, da gre za nesrečo, toda nekam čudno iskanje in poizvedovanje pokojnikovega sina Gliše za očetom, je oblast privedlo do tega, da so začele misliti na zločin. Orožništvo je uvedlo preiskavo in aretiralo pokojnikovo ženo, ki je priznala zločin. Ko je prišel nekoga večera Gorkovič domov, je njegova žena navalila nanj z lopato in ga s tako silo udarila po glavi, da je padel na tla. Nato sta priskočila še oba sinova in pobila očeta do smrti. Nato so vsi skupaj zavlekli očetovo truplo v senik in ga tam skrili. Neke naslednje noči pa so ga odnesli 20 kilometrov daleč do reke Kolpe in ga vržili v vodo. Gliše pa je pustil na bregu očelov kloboč, da bo zgleдалo, kakor da je padel v vodo.

Bik ga je ubil in vrzel v vodo. Iz Baške Polanke poročajo o strašnem dogodku, katerega žrtev je postal občinski pastir Ivan Hoffinger. Ta je te dni popoldne gnael čredo goveje živine ob Donavi na pašo. Bik pa je nenadoma s se nekatere kravami zaostal. Hoffinger je tedaj zamahnil s svojo palico, da bi pognal žival naprej. V tem trenutku je bil bik pri njemu, ga začel mrcvariti in ga napasled porinil v Donavo. Dva druga pastirja, ki sta iz daljave opazovala ves dogodek, sta približala bliže in komaj s palicami ukročila besnečo žival. Potegnili sta Hoffingerja iz vode in ga tako rešila sli smrti v vodi. Predno je poklicani zdravnik prišel na lice mesta, je Hoffinger že izdihnil.

Pogreša se od 31. marca Kresnik Jožef, po domače Križan iz okolice Vojnika pri Celju. Imenovanemu se je omražil in je odšel brez cilja. Obleden je bil v rjavo obleko. Postava je srednjevelike in velikih brk. Kdor bi o imenovanem kaj vedel, se naproša, da to sporoči njegovi materi Kresnik Neži v okolici Vojnika pri Celju ali pa občinskemu uradu škojka vas, p. Celje.

Absolvente strojne in elektrotelovodske šole, ki niso člani OPEST, pozivamo, da se sigurno zglasijo pisмено s polnim naslovom in poklicem na zavod TSS ali na OPEST, Borštnikov trg 1. Ljubljana.

Natečaj. V inženjersko podčastniško šolo v Mariboru bo sprejetih letos večje število gojencev iz meščanstva. Kandidati morajo biti naši državljani, neoznačeni in ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Prosnje je poslali najkasneje do 15. septembra poveljstvu inženjerske podčastniške šole v Mariboru. Šola traja dve leti. Gojenci, ki so šolo dovršili, imajo kot naredniki pravico, da delajo izpit za častnika. — Ostali pogoji so razvidni iz službenega lista št. 17, ki je na razpolago pri pristojnih poveljstvih vojnih okrožij in na vseh orožniških postajah.

Breskvi in marelici. Navodilo kako ju vzgajamo in oskrbujejo. Priredil sadjarski nadzornik M. Humeč. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena Din 10.—. Malokateri naših sadjarjev zna pravilno gojiti in ravnati z breskvijo in marelico, ki rodita izmed vseh sadnih plemen najplemenitejši sad, ki je izbornega okusa, jako primeren za pripravo raznih sadnih izdelkov, konserviranja itd. V vsestransko temeljiti predelani knjižici nam pisatelj pove vse, kar je potrebno vedeti o vzgoji, podlagi, sortah, oskrbi, gojenju, bolezni in vlaganju breskovega sadu. V zadnjem času polaga tudi naša banaka uprava veliko važnost gojenju tej vrsti sadnega drevja, saj je razdelila že precej izvodov te knjižice ob priliki raznih tečajev.

Solčni dnevi, pesmi za dobro voljo, najnovejša priredba slov. pesmi g. kapelnika dr. Cerina, se izvajajo prvič danes v radiokonzertu vojaške godbe. Opozarjamo na koncertno točko vse radioposlušalce.

O, da je roža, moje sree! Besedilo Mirka Kunčiča, za močisti kvartet ali zbor z baritonskim solom, uglasbil Zorko Prelovčec. Priprosto, melodično skladbo, ki jo krasno zapoje Slovenski vokalni kvintet, izda založba pevskega društva Ljubljanski Zvon.

Ljubljana

Kaj bo danes

Drama: »Pri belem konjičku«. Red D.
Opera: »Werther«. Red B.
Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjiu trg in mr. Kurall, Gosposvetska cesta.

Prava beseda na pravem mestu. Pišejo nam: Nekaj let sem se je bilo naše vojaštvo navadilo preskrbovati se z brezovimi metlami kar v lastni režiji — to je na Golovcu, Pet- do dvajsetletne breze, ki so bile toliko nizko obraščene, da je mogel tudi manj spreten plezavec nanje, so postale žrtev snagoljubnosti našega vojaštva. Vojak, ki je bil poslan po metle, ni vprašal, čegava je breza in ni obsekajl vej samo spodaj, ampak vse do vrha in ni prizanesel niti vrhu samemu. Tako mole sedaj na Golovcu mnoge ševilne breze vseh starosti proti nebu svoje krato okrnjeno in pohabljenno telo, kakor bi klicale na maščevanje. Podgolovski posestniki so dolgo gledali to neverjetno pustošenje s krvavim srcem, se posvetovali in tarnali med seboj, a pomoči si začuda niso znali. Še-le letos, ko sta na veliki teden dva vojaka pri hišah iskala dohoda na Golovec, čes da gresta po metle, se je v gnevu in žalosti odločil eden izmed prizadetih posestnikov, da gre iskat pomoči kamorkoli. Obrnil se je najprvo na policijo, kjer so ga pa napotili na edino pristojno mesto: na komando mesta. Ni mu bila lahka ta pot, a šel je — in se kmalu prepiral, da prava beseda na pravem mestu vedno zaleže. Gospod adjutant ga je sprejel prijazno, poslušal njegovo kratko pritožbo in nemudoma dejal: »Da to je resnica, sam sem videl opustošene breze. Takoj bomo izdali povelje, da se ta dejanja ne ponove več.« Vsi prizadeti posestniki so ta uspeh pozdravili hvaležno in z zadoščenjem in se trdno zanašajo, da bo ta beseda poklicanega mesta brezpogojno držala. Breza je eno najlepših naših dreves in se je lastniki sami niti v lastni nujni potrebi ne dotikajo. Naj ostane ta poleg sadnega drevja najlepši kras Golovca v bodoče varen tudi pred snagoljubjem naših vrlih vojakov!

III. simfonijni koncert letošnje sezone ima na programu štiri dela, ki se bodo prvič javno izvajala v Ljubljani. Navedli smo jih že v zadnji notici, danes pripominjamo, da so to moderne skladbe, a navzlic temu izredno zanimive, polne lepih motivov, ki prinašajo poslušavcu velik užitek. Eno delo je lepše in zanimivejše od drugega. Program obsega štiri slovenske skladbe, 1 češko in 1 rusko. Oba dirigenta: kapelnik Stritof in ravnatelj Polič nam jamčita za umetniško izvedbo vseh »predgovil« točk. Predprodaja vstopnic v Matični knjigarni.

Ljubljanski pevskim društvom (mešanim zborom)! Po sklepu uprave Hubadove župe JPS bomo peli na Fleišmanovi proslavi 7. junija v Beričevem (povodom 1. župnega zleta) J. Fleišmanov »Himnus na Vodnikar« v privedbi dr. P. Kozine za mešani zbor z baritonskim in tenorskim solom. Skladbo izide v II. zvezku letošnjih »Zborov«, zbori naj si jo takoj nabavijo in naj jo naštevirajo. Partiture se dobe pri upravi »Zborov« po 1 Din komad.

Površnike, obleke in vsa druga oblačila za gospode in deco nudi v največji izbiri tordka J. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

Pri slabem počutju je naravna »Franz-Josef« grenčica prijetno učinkujoče domače sredstvo, ki se z njim znatno zmanjšajo težkoče in češče zanesljivo koristijo že male količine. Dopisi ženskih zdravnikov hvalijo soglasno prav milo učinkovanje »Franz-Josef« vode, ki je posebno izborna za nežni ustroj ženskega telesa. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializirani trgovinah.

Dela pri ljudskem domu. Že več časa so zaposleni delavci pri raznih stavbenih delih pri Ljudskem domu. Tako so te dni porušili zadnji prizidek na dvorišču. Kakor znano, bo v Ljudskem domu opuščen dvorana za gledališke predstave in druge prireditve ter bo vse poslopje povsem preurejeno. Namenjeno bo predvsem dobrodelnim in dijaškim svrham.

Opero popravljajo. Operno gledališče je že dolgo potrebovalo svežega ometa. Težave pa so bile vedno v tem, kje dobiti primernih sredstev za popravilo zunanosti. Letos pa so se potrebna sredstva k sreči našla, tako da so pričeli ta teden popravljati opero. Operno poslopje je sedaj obdano od zidarskih odrov in delavci Stavbne družbe že prenavljajo omet, tako da bo operno gledališče zopet dobilo dostojno in reprezentativno zunanost.

Dež ovira delo. Deževno vreme, ki traja sedaj že nekaj dni sem, precej ovira razna javna dela v Ljubljani. Tako je včeraj počivalo delo pri regulaciji Ljubljanske pri franciškanskem mostu. Tudi je Ljubljana tako urasla, da so morali vodo spustiti po glavni strugi, tako da je bilo delo tudi v tem oziru ovirano. Delo je moralo popoldne prenehati tudi v Šelenburgovi ulici, enako tudi na daljna dela pri zgradbi nebotičnika. Ostale velike zgradbe v Ljubljani so že toliko pod streho, da delo ni bilo ovirano, pač pa se je nadaljevalo v notranjosti zgradb. Ako bo deževno vreme še dolgo trajalo, bo pomenjalo to precejšnjo izgubo časa predvsem pri regulaciji Ljubljane.

Kriminalni drobiž. Večjih vlomilcev sedaj v Ljubljani ni, ker so vsi pod ključem, le začetniki se poskušajo tu pa tam. Trgovci Mirko Barvar z Vodovodne ceste 28 je prijavil, da je nekdo poskušal vlomiti v noči na torek v njegovo specializirano trgovino. Razrezal je že dve žipi na oknu, ko pa je hotel splezati v trgovino, ga je zadržalo železno omrežje. Vlomilec je moral svoj načrt opustiti, trgovci pa imajo le 100 Din škode na šipah. — Drugi vlomilec, morda pa prav isti, je vlomil v isti noči v pralnico poštnega uradnika Rudolfa Lukeža na Dunajski cesti 99. Odsedel je več perila, vrednega približno 700 Din. Perilo je bilo zaznamovano z monogramom MM ali LR. Ta vlomilec je poskušal vlomiti s ponarejenim ključem še drugam in tudi v vinotoč Marije Cibernikove. To pa se mu ni posrečilo. — Mesarjemu pomočniku Maksu Gerbu na Poljanski cesti 55 je nekdo z dvorčiča odnesel temnosivo kratko zimsko suknjo, vredno 500 Din.

Naše dijaštvo

Akademiki! Nocoj ob 8 predava v »Danice« (Akademski dom) g. dr. I. Ahén o »Nalogah katoliških akademskih organizacij«. Tovariši, pridite!

GAZELA TERPENTI-NOVO MILO JE ZA VSE, TUDI NAJFINEŠO TKANINO

Zahtevajte ga pri Vašem trgovcu!

Trbovlje

V nedeljo je bil pri nas sklep sv. misijona, ki sta ga vodila gg. Lazarista iz Celja Pohar in Tavčar. Cerkev je bila premajhna in pri spovednicah so se ljudje vrstili od zgodnjega jutra tja v pozno noč. Posebno aktualni so bili govori o svetosti zakona in družinskega življenja ter o socialni pravičnosti. Za sklep je prišla radostna vest, da se bo zopet začelo redno delo.

Vsi tisti, ki so bili ob zadnjem plačilnem dnevu reducirani, zdaj upravičeno pričakujejo, da bodo redukcije preklicane.

Zelo smo radovedni, kaj bo s cesto v Savinjsko dolino. Lani so jo začeli urejevati, razkopali so jo tako, da je neprehodna, potem pa je delo zastalo in čisto tiho umrlo. Pričakujemo, da bodo merodajni čimprej uvideli, da tako štedenje ni umestno in že započeto delo izvedli do konca.

Med šolsko mladino se pojavljajo slučajni moralne pokvarjenosti. Imamo kar dvojni kino, ki s svojo tiskano in slikano reklamo čisto draži spolnost in budi živalske nagone. Ali nimamo postav, ki zabranjujejo javno pohujšanje? Ples, igranje in rodoljubna fraze nam ne bodo vzgojile mladine, vzgoji nam jo lahko samo globoka versko-nravnava zavest odgovornosti in božje avtoritete.

Cerknica

Netarju Tilnu Levcu v spomin. Pomlad, življenje prihaja, maj se bliža, v Tebe, dragi Tilen, pa je dahnula svoj ledeni poljub zima smrti. Pripravljeni smo bili že dalj časa na najhujše, pa vseeno nas je bolešno zadelo, ko smo zaznali, da si v nedeljo tam v belem Celju za vedno zaspal. Hrust, na zunaj krepak in močan, si moral pasti v najlepši moški dobi. Komaj dve dobri leti si preživel v Cerknici, komaj si si priboril samostojno eksistenco in si spletel lastno gnezdo, pa si že moral zaključiti akt svojega življenja. Usoda Ti v življenju ni bila naklonjena, vsekoli si se moral boriti in ko si se prebrazil skozi najhujše, je smrt presekal vsa! Plemenit človek, mehka dobičina, poln razumevanja in sočutja do malega človeka, si si pridobil spoštovanje in ljubezen vseh, ki so Te prav poznali. Zato so Te vsi radi imeli in zato je nam vsem težko po Tebi. Tako zelo bo nečesa manjkalo v naši Cerknici, ko se ne bo več pokazovala Tvoja markantna postava na Veliki ulici, ko ne bo več slišati v družbi Tvojih znancev Tvojega zdravega humora in ko se bo vsepoved čutila velika praznola, ki jo je povzročil Tvoj nenadni odhod. Ne žalujmo za Teboj samo Tvoji ozi dragi in zlasti Tvoj od starosti in bridke usode sključen oče, po Tebi je težko vsej Cerknici, vsem znancem. Ne boš sicer počival pri Sv. Janezu ob obrežju Cerkniškega jezera, ne bo tam doli noben kamen nosil Tvojega imena, spomin, svetel spomin na Tebo bo kljub temu še dolgo živel v naših sreih. — Počivaj v miru, anima candida! Večni Sodnik naj pravično presodi Tvojo pravdo in naj Ti prizna zasluženno plačilo!

Novo mesto

Izredni občni zbor novomeškega gasilnega društva se je vršil v ponedeljek 20. t. m. Ker so se dogodile v društvu razne nerednosti in ker društvena pravila niso v skladu s starim statutom, ki pa menda članstvu ni znan, je po nalogu nadzorne oblasti prisostvoval obč. zboru novomeški župan g. dr. Režek. V uvodnih besedah je poudaril, da mora društvo dobiti zopet tisti dober glas, ki ga je imelo nekoč, in rekel, da se morajo pravila na vsak način spremeniti in prilagoditi starim statutom in današnjemu zakonu, ter da jih mora poleg pristojne oblasti po statutih potrditi tudi novomeška občina. Župan je predlagal, da se izvoli pripravljalni odbor, ki bo pravila spremenil, v ta odbor so bili izvoljeni gg. Jevšek Karl, Ferlič Ivan, Mirtič Jarc, Zure, Hočevar, Mikolič Jerčijo, Windischer, Adam, Agnitsch, Falkner in Košak. Kakor je iz vsega razvidno, bo prešlo tuk. prostovoljno gasilno društvo (kar bi po starih statutih moralo biti) nekako v občinsko last. Po statutih — kar smo pa šele sedaj prvič slišali — ima prvo in zadnjo besedo občinski odbor s svojim županom na čelu. Tudi ves inventar, kar ga društvo ima, pa naj je delal zanj kdorkoli, je od prvega do zadnjega kosčka tako rekoč občinska last.

Kranj

Dražba zaplenjenega orožja. Dne 11. maja 1931 se vrši na okrajnem načelstvu v Kranju od 9 dalje javna dražba odvzetega orožja (lovskih pušk, lovskih karabink, lovskih nožev, pišto, samokosov itd.) K licitaciji bodo pripuščeni le koncesionirani trgovci z orožjem in osebe, ki imajo veljavne orožne liste ali dovolila za nabavo orožja. Licitanti morajo le listine s seboj prinesiti. Razen kupnine mora kupec plačati po tarifni postavki 81, točka 3 a) taksnega zakona, ohraneno po točki 8, člena 90. pravilnika za izvršenje tega zakona še 1% kupnine kot državno takso za prodajo preminin.

Ljutomer

Regulacija Ščavnice. V zadnji seji občinskega sveta se je razpravljalo o tem vprašanju. V načelu se je sprejela ustanovitve vodne zadruge za regulacijo Ščavnice. Pripravljalni odbor tvori sledenč člani: župan Fr. Zemljčič, dijak Janko, Krajc Alojz, Rajh Jakob, Schmidt Fridolin in Seržen Franjo. Pri ustanovitvi vodne zadruge bo sodelovala občina Strojča vas.

Očiščenje struge Ščavnice in pritokov morajo po naročilu okrajnega načelstva izvršiti prizadeti posestniki do 15. junija t. l. V nasprotnem slučaju bo občina delo izvršila na stroške lastnikov. Po 15. juniju bo posebna komisija ugotovila, ali so lastniki naročeno delo izvršili.

Tombola Pomladke Rdečega križa z meščanskimi šole je bila preteklo nedeljo sijajno obiskana. Zanimivo, da se glavni dobitki držijo bolj revnejših slojev. Pred tombolo so učenci priredili dobrodelno prireditev s pevskimi in rajalnimi točkami. Čisti dobiček gre za knjige revnim učencem meščanske šole.

Konec Romanovih

Nova poročila — Usoda mrtvih ostankov

Major Erik Ragnell, nekdanji poveljnik finskega taborišča za sprejem ruskih beguncev ob sovjetski meji, je objavil v helsingforskih listih nove podatke o pokolju carske družine na Uralu. Sporočil mu jih je kozaki častnik T., ki se mu je posrečilo pobegniti od boljševikov. Leta 1918. julija meseca, je vodil belo konjenico, ki je kmalu po umoru zavzela Ekaterinburg.

Meščani so ga takoj peljali k hiši trgovca Ipatjeva, ki so jo obdali sovjeti s pet metrov visokim lesenim plotom. Povedali so, da so opolnoči 17. julija slišali streljanje v hiši in da so ob 2 ponoči prihodnjega 18. julija rdeči vojaki mrlične naložili na avtomobile. Častnik je vlomil v hišo in našel na dvorišču in v sobah razmetane carske kovčge, krvave mlake, sledove strelcev in udarcev z vojaškimi bodali. V obeh nadstropjih so ležali po tleh kupi razmetanega krvavega perila, fotografske slike carske družine itd. V sobi za stražo je bilo neštivilno praznih steklenic od žganja. V konjušnici na dvorišču so našli s hlodi pokrito in s peskom zasuto jamo. Ozki vhod je komaj zadostoval za odraslega človeka. Na dnu jame so ležale na slami kosce suhega kruha in lončen vrč. Tu je bil včasih zaprt car, če je smatral sovjetski poveljnik za potrebno ga kaznovati radi katerikoli prestopkov zoper hišni red.

Drug dan so ujeli tudi dva udeleženca amora, rdeča vojaka Solovjeva in Proskurjakova. Izjavila sta, da so se bali boljševiki izgubiti ujetnike, ker so se na mestu bližali beli. Sovjet je naročil komisarjema Medvedjevu in Akunovu izvršiti umor. Vseh 12 trupel carske družine in spremstva je bilo sežganih v zapuščenem rudniku blizu Ekaterinburga, kjer so potem našli več draguljev in ostankov obleke. Istočasno so bili umorjeni v Alapajevsku carjev brat Mihajl in drugi veliki knezi. Pometali so jih žive v 27 m globok rudnik, kjer so ob ležali s polomljenimi rokami in nogami. Obmetavali so jih na to od zgoraj z granatami, dokler ni obmolnilo stokanje.

Tudi carski ostanki, ki so bili zbrani na kraju umora, so imeli tragično usodo. Preiskovalni sodnik Sokolov (avtor knjige o umoru) je moral v zvezi s Kolčakovim padcem pobegniti iz Sibirijske. Vlačil je po snegu in blatu tri usnjene kovčge in malo rdečo kaseto. V tovrstnem vozu, kjer je ležal na tleh, jih je skrival v kotu. Na postaji Zima Irkutsk jih je naposled skril pri nekem kmetu na samotni sredi gozda, ker je bil Irkutsk že pod boljševiki. To je bilo koncem leta 1919. Šele mnogo

mesecev pozneje se je posrečilo vse spraviti v Harbin, glavno mesto vzhodno-kitajske železnice. Sokolov je Mylesu Lampsonu (sedanjemu britskemu poslaniku v Kitaju) izročil pismo na smrt obsojenega Kolčaka, ki je prosil »v imenu kriščanskega usmiljenja« izkazati zadnje spoštovanje ostankom mučenikov. Lampsonov tajnik je sprejel navadno pleteno košaro, kjer so bili zloženi omenjeni štirje kovčeki, in jo odpeljal v Šangaj. A kmalu na to je naročila britska vlada Lampsonu, naj se ne meša »v ruske dinastične zadeve«, in je zato košaro povrnil Rusom (vodji bele vojske v Primorju generalu Diederichsu). Ta je bil tudi na umi-

Matija Eldersch, predsednik avstrijskega parlamenta, je te dni umrl, star 62 let.

ku. Zato je košaro izročil francoskemu generalu Janinu, nekdanjemu poveljniku čeških legij. Ob tej priliki je bila odprta. Janin je pregledal vsebino: 512 kosov različnih draguljev, ostankov obleke, krogice in predvsem ožgane človeške kosti. Med slednjimi se je najbolj ohranil prst starejše dame, menda carice same. Janin je iz Kitaja pripeljal košaro v malo dalmatinsko pristanišče. Na francoskem jo je ponudil velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču. Ta je proti vsakemu pričakovanju odklonil sprejem, češ da ne more uradno ugotoviti pristnosti ostankov in tudi skrbeti za njihovo varnost. Janin je hotel vse poslati v arhive francoskega zunanega ministra. A člani hiše Romanovih v emigraciji so zopet ugovarjali, ker so se bali levičarske vlade na francoskem. Sploh so mi-

slili, da bi bilo najbolje otežkočiti javno razkazovanje ostankov in jih skriti pred javnostjo. Janin je kovčge postavil v družinsko grobnico na svojem gradu blizu Pariza. Ostali so notri pet mesecev.

Na to je pisal Nikolaj Nikolajevič, da je on zdaj samo zasebnik in ni pooblaščen sprejeti iz Sibirijske poslanih ostankov. Prosil pa je, da bi se vse izročilo M. Giersu, nekdanjemu poslaniku v Rimu, kot starešini ruskih diplomatov v emigraciji. General Janin je ustregel prošnji leta 1921. Čul je potem, da je preprečil Sokolov (ki je umrl na francoskem) misel o izročitvi ostankov Vranglju v Južni Rusiji, preden je moral ta v emigracijo. Leta 1923. je od Giersa zahteval ostanke pretendent na carski prestol veliki knez Ciril v Koburgu. Giers je odgovoril, da bo vse izročil šele nacionalni ruski vladi. Ciril je objavil svoj protest, ki ni imel uspeha.

Za te podatke je izvedela emigracija iz Janinove knjige »Padec carske vlad«, ki je izšla začetkom t. l. v Pragi. Pričela se je zanimati za ostanke. Giers je v tisku zavrnil vse zahteve o pregledu kovčgov in izjavil, da nima pravice povedati, kje se zdaj nahajajo. Varuje jih kot gradivo za bodočo preiskavo. Omenil je tudi, da nima nobenih aktov, ki bi nudili uradne dokaze o pristnosti ostankov, dasi je osebo ne zanika.

S tem je bila zaključena polemika v francoskem in emigrantskem tisku. Malo več je znano o kosteh Alapajevskih žrtev, šestorici velikih knezov in knezov. Nahajajo se v preprosti, po rji močno razdejani železni zabojih v grobnici na pravoslavnem pokopališču blizu Pekinga. Ostanke velike kneginje Elizabete, sestre umorjene carice, so bili iz Pekinga odpeljani v Jeruzalem, kjer se nahaja od nje ustanovljeni ruski ženski samostan.

Žrtev indskih teroristov

V znanem kolifornijskem morskem kopališču Fyrefitu ob ustju reke Sakramenta so potegnili ribiči iz vode brezglavo truplo bogatega Indijca Rama Pandaja. Slučajno je zašlo v mreže. Bilo je obteženo s kolesom od tovrstnega avtomobila, da ne bi priplavalo na površje.

Po podatkih mednarodne policije, je umorjeni štirinajsta žrtev tajnega indijskega društva, ki obračunava z Gandijevimi nasprotniki. Ram Pande, ki je dovršil kalifornijsko univerzo, je imel velik vpliv nad svojimi rojaki. Bil je odločen nasprotnik Gandijevih načel, ker je

Dr. Emil Trinkler, priznani raziskovalec tibetanske visoke planote, se je te dni z avtomobilom smrtno ponesrečil.

smatral, da bodo Indijo zapeljale v krvavo anarhijo. Morilci so mu na prsa vrezali svoje znamenje in označbo »britski podrepanec«.

Lani je našla mednarodna policija v različnih deželah trinajst na sličen način zaznamovanih mrtvih Indijcev. Zadnji umor se je zgodil v južni Franciji.

Ram Pande je oblasti pomagal zasledovati morilce. Baje so že zaprti na temelju njegovih navedb v Newyorku trije njegovi rojaki. Umorjeni je dobro slutil, kako nevarne nasprotnike ima. Pred nekaj tedni je »za slučaj nesreč« policiji pustil svoje prstne odtise, ki so tudi omogočili ugotovitev njegove osebnosti, ker je bilo truplo brez glave.

103letna ženska vstala iz hrste

Iz Newyorka poročajo 20. t. m.: Ameriški listi prinašajo naslednjo zgodbo: V Lima, v državi Ohio, je 103letno Lovrenco Wolfa zadela kap. Vsi so bili prepričani, da je starka mrtva. Toda njen zdravnik o tem ni bil prepričan ter jo ni dovolil pokopati. Štiri dni jo je opazoval. Slednjič se je tudi zdravnik udal, nakar so starko umili, oblekli v mrtvaško oblečilo ter jo položili v krsto. Ob krsti je stala njena hči in jokala: »Uboga moja mama!«

Pri teh besedah pa je mrtva starka odprla oči, sedla v krsti in začudena vprašala: »Čemu neki jokaš, saj mi nič ni.« Nato je vstala.

Njen zdravnik, kateremu se ima zahvaliti, da ni bila živa pokopana, sedaj pravi, da bo še dolgo živela. Po domače bi se reklo, da se je starki duša počez obrnila, če je seveda ta ameriška storija resnična. Mogoče ni, verjetna je vsekakor.

Šest dni v čolnu iz gumija na Oceanu. Gornjo sliko ameriškega letalca Harshmana so posneli s krova nemškega parnika »Cerigo«, ki ga je popolnoma izmučenega našel na Oceanu, potem ko je letalec celih šest dni v svojem čolnu iz gumija blodil po morju. Letalec se je moral spustiti na morje in se ima le svojemu čolnu iz gumija in pa mirnemu morju zahvaliti, da je ostal pri življenju.

Silvester Škerl:

Književna Praga

Iz popotne beležnice.

Slepi pisatelj Oskar Baum.

Po obedu v čedni restavraciji — bil je okusno pripravljen, izdaten in jako poceni — sem se napotil po Mánesovi ulici navzdol. V eni izmed lepših novejših stavb sem v drugem nadstropju pozvonil pri Oskarju Baumu. Oskar Baum je nemški pisatelj, ki je dosegel velik sloves, a je pri nas manj znan. Mikalo me je pogovoriti se z njim, zakaj Baum je slepec in večina njegovih povesti se godi med slepimi.

Odprla mi je prijazna starejša gospa, majhne postave in izrazito židovskega izgleda — Baumova žena. Ko sem ji povedal, da bi rad govoril z gospodom Baumom, me je takoj peljala po hodniku in odprla duri v sobo — okoli mize je bila zbrana družina še pri obedu. V polurniku sem videl dva mladenčca, nemara Baumova sinova; on sam se je takoj dvignil in z glavo nekoliko sklonjeno nazaj, prišel z gotovimi koraki do vrat.

»Prosim, stopiva za ta čas v spalnico. Nič, nič...« je branil, ko sem se opravičeval, da prihajam ob tako neprikladni uri.

Baum je srednje postave, njegovo obličje s spuščeniimi vekami je resno, podobno kipu. Dolgi sivi lasje mu venčajo tilnik. Govori gladko v lepo oblikovanih stavkih; takoj opaziš, da je vaje narokovanju. Za »Prager Presse« narekuje kritike muzikalnih prireditev, piše fejtone, a od časa do časa preseneči poznavalce in ljubitelje njegovega pesniškega dela z novo, vsikdar zanimivo in dragoceno knjigo.

»Rojen sem 21. januarja 1883 v Plznu kot sin trgovca. Dvanajst let star sem v pretepu z dečki na ulici izgubil vid — nekdo mi je razbil naočni-

ke. Do leta 1902 sem bil na Dunaju v inštitutu za slepce, kjer me je Jožef Labor izobraževal in poučeval v glasbi. Studiral sem klavir. Kot organist in učitelj klavirja sem se preživljal, dokler mi ni postalo možno živeti od svojega peresa. Moja prva knjiga je izšla leta 1908 in se je imenovala »Uferdasein«. Opisal sem doživljanje in vsakdanjost slepcev v našem času. Prikrita autobiografskega značaja je bila povest »Das Leben im Dunkel«. Vojnim slepcom je posvečena moja knjiga »Die neue Wirklichkeit«, utopično-fantastična »Die verwandelte Welt«. V tej knjigi opisujem, kako je vse človeštvo po nekih žarkih oslepeto, naslednja generacija pa spet vidi. Pustolovske prirede so povesti »Die böse Unschuld«, »Die Memoiren der Frau Marianne Rollberge« in »G. F. der Abenteuer«. Večji del teh knjig se odigrava med ljudmi, ki vidijo. K tej vrsti spada »Das Liebesurteil«, v katerem prikazujem generalštabnega oficirja, ki je ob enem vohun. Stvar se dogaja tik pred izbruhom svetovne vojne.

»Rad bi vedel, kateri je globlji smisel Vaših del in katere misli so Vas gnale k pisanju.«

»Ko sem začel, mi ni bila nobena stvar prirodnejša od mene samega in jel sem opisovati svoje usodo. Saj svet tako malo vé o bojih mladih slepcev za enakopravnost v duševnih zahtevah do ljubezni in do dela. Da povem te stvari svetu krepko in okusno, sem jih povedal v obliki povesti. Imel sem uspeh in ta je podžgal že itak prirojeno mi veselje do pisanja. Na tej poti sem prišel do povesti »Die Tür ins Unmögliche«. V nji leži filozofski sok mojega umskega dela. Izšla je tik po vojni in predstavlja junaka, ki je prevzel nase krivdo dekleta. Ko se njegova nedolžnost izkaže, ga tragična razlaganost obojenega dekleta tako pretrese, da se brani zapustiti jejnišnico. S to pasivno revolucijo zbudi prenavljajoče gibanje v svetu. Njegova misel je: Ni krivcev med ljudmi, marveč so sami nesrečniki. Svet je zgrajen na tem, da

ni treba samemu sebi niti drugim dokazovati, kaj je dobro.«

Iz omare vzame knjižico ter mi jo pokloni v dar. V bojazni, da sem ga predolgo zadržal od obeda, se hvaležno poslovim od Oskarja Bauma in odidem. Po stopnicah se domisljam, da mi je pozabil povedati morda poglavito dejstvo, ki daje njegovim spisom ceno: Baum je bil prvi slepec, ki je v svojih delih optimistično pogledal v svet, prvi, ki je s svojimi v pisavi za slepce izdanimi knjigami sotrpniom vlival veselje do življenja, podžgal njih vero v življenje ter tako postal nekaj idealističen apostol slepcev, a nam, ki vidimo, odkrival pred njim neznane nam globine in skrivnosti slepote.

Pri založniku Jandi.

Ob polšesti uri sem telefonično najavljen pri založniku B. Jandi. Gospod Pick je bil tako prijazen, da me je vpeljal, zakaj težko je priti do mladega, a velikega podjetnika. Počasi grem po trgu sv. Vavla in si ogledujem živahno vrvenje ljudi, bogate izložbe, občudujem red in lepoto tega mestnega središča. Spomnim se, da mi je nekdo dejal, ako vprašam stražnika za kako pojasnilo v nemškem jeziku, odgovori češki, ako ga vprašam francoski, odgovori nemški. Zares moram vprašati po Karloveskem trgu, kjer ima Janda svojo palačo. Poskusim dvakrat svojo srečo, pri dveh stražnikih. Oba sta vljudna: na nemško vprašanje dobim češki odgovor, na francosko nemškega... Tako najdem Karlovskega trg, a ura je že prežgodnja. Zato se vračam v smeri proti Narodnemu divadlu in se sprehodim počasi čez most. Čudoviti panorama me prevzame in sklenem sam pri sebi, da si moram ogledati še Hradčane. A to bo treba storiti jutri. Zdaj je čas, da se vrnem.

Gospod Janda me sprejme v svoji veliki delovni sobi, v kateri vlada praznота. Pisalna miza v enem kotu, v drugem mizica in trije usnjeni na-

slanjači. Na straneh dve, tri grafike, ob steni omara s knjigami, a soba je tako velika, da pohištvo kar zgine v prostoru. Preproga po tleh duši vsak šum. Mladi gospod je jako ljubezniv in mi razklada, kako je iz niča v osmih letih ustvaril eno najmodernejših evropskih založništvo in podpira svoja izvajanja s knjigami, ki mi jih kaže. Na telefonični poziv so jih uslužbenci neslišno prinesli in odšli. Izdaje »Sfinx« in »Piramide« so resnično sijajne. Za razmeroma nizko ceno izdaja Janda tiskarsko neprekosljive knjige, ki so tudi vsebinsko vredne svoje lepe zunanje opreme. V zbirki »Sfinx« izhajajo sami češki in češko-nemški pisatelji, v »Piramidi« hoče polagoma izdati najvažnejša dela svetovnega slovstva v češkem prevodu. Za Jugoslavijo je zaenkrat poveril delo Milanu Begoviću. Zanimal se je zlasti za slovensko slovstvo in ko sem mu pokazal nekaj slovenskih knjig in poslednjo številko »Doma in sveta«, je jako pohvalno govoril o opremini naših izdaj ter o tiskarsko kvalitetnem delu klišarne Jugoslovanske tiskarne. Vpeljal me je v svoj obrat. Organizirano je vse podjetje po načelih ameriškega organizatorja in reklamnega strokovnjaka Herberta N. Cassona, ki je postal oseben sodrnik Jandovega podjetja. Janda izdaja štirinajstrednišnik »Literarni novine« ter trgovsko in reklamno revijo »Typ«. Jako se je zanimal za prilike na našem knjižnem trgu ter me je povabil, naj napišem za njegov list poročilo o razmerah našega založništva in knjižništva, zakaj dejstva, ki sem mu jih pripovedoval, so ga zelo presenetila.

Pokazal mi je nazadnje, kako dela reklamo. Prospekti, plakati in inserati, ki se izdelujejo v posebnem oddelku pod strokovno izvežbanim vodstvom, predstavljajo gotovo najuspešnejše, kar sem kdaj videl na polju knjižniške reklame.

Zadovoljen sem odšel — poslovni čas je med tem davno potekel in gospod Janda mi je moral odpri posebni izhod. (Dalle prihodnjaj.)